Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOŞKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1995 йил 30 сентябрь, шанба • № 77 (10.753) • Эркин нархда сотилади

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

28 сентябрь куни Узбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Индонезиянинг Узбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ҳасан Абдулжалилни унинг илтимосига кўра қабул қилди.

Ислом Каримов Индонезия элчисининг мамлакатимиздаги фаолиятига юксак баҳо берар экан, қисқа давр ичида Ўзбекистон билан Индонезия ўртасидаги алоқалар барқарор ривожланиш босқичига кирганини таъкидлади. Мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатлар бундан буён ҳам дўстлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик асосида тараққий топишига ишонч билдирди.

Ҳасан Абдулжалил самимий қабул учун Президентга миннатдорлик билдирди. Узбекистон раҳбарининг Индонезияга, Индонезия Президентининг Узбекистонга расмий ташрифлари самараси сифатида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ҳуқуқий асослари яратилганини қайд этди. У элчилик ваколати муддати тугаб, Узбекистондан яхши таассуротлар билан қайтаётганини билдириб, Индонезия ҳукумати ва халқи икки мамлакат ўртасидаги дўстона алоқаларни бундан буён ҳам кенг ривожлантириш тарафдори эканини таъкидлади.

***

Шу куни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Генри Лии Кларкни ҳам унинг илтимосига биноан қабул қилди.

Ислом Каримов элчининг Узбекистон билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар ривожига муносиб ҳисса қўшганини қайд этиб, мамлакатларимиз ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларнинг тобора кенгайиб бораётганини таъкидлади.

Генри Лии Кларк Узбекистондаги элчилик ваколати муддатининг тугаганини маълум қилар экан, фаолияти давомида Ўзбекистонда улкан ўзгаришлар гувоҳи бўлганини айтди. Узбекистон билан АҚШ ўртасидаги ҳамкорлик икки халқ манфаатлари йўлида кенгайиб боришига ишонч билдирди.

Қабул маросимларида Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМЛАРИГА

Азиз муаллимлар, муҳтарам устозлар!

Сизларни касб байрамингиз — Халқ таълими ходимлари куни билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Муаллимлик касби — улуғ ва мўътабар касбдирки, уни ҳар қанча шарафласак ҳам озлик қилади. Муаллимлик касби муҳим давлат аҳамиятига молик. Негаки, муҳтарам маориф аҳли, ватан фарзандларининг нечоғли фозил, билимли, тарбияли ва уқувли, ватанпарвар бўлиб voяга етишлари сизнинг маҳоратингиз ва масъулиятингизга боғлиқдир.

Дунёга энди кўз очган кичик инсонга халқимиз тарихи, унинг қудратли маънавий-маърифий салоҳиятини ва уларга уйғун ҳолда умуминсоний қадриятларни англатиш бахти айни сизларга насиб этган.

Биз сизларнинг меҳнатингиз ва иқтидорингизни, ғайратингиз ҳамда шижоатингизни яхши англаймиз, юксак даражада қадрлаймиз. Янги замон, мустақиллик ва истиқлол замони сизларнинг зиммангизга буюк истиқбол қурувчиларининг янги-янги авлодларини, элу юртига содиқ, муқаддас заминимиз гуллаб-яшнаши учун бутун борлиғини фидо этишга ҳам тайёр инсонларни тарбиялаш, уларни ватан хизматига сафарбар этишдек ғоят масъулиятли ва шарафли вазифани юклайди.

Ана шу эзгу мақсад йўлида барчангизга сиҳат-саломатлик, оилавий бахт, улкан муваффақиятлар тилайман. Ҳамиша изланувчанлик, матонат, фидойилик сизларнинг ҳамроҳингиз бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ.

Вилоятимизда

МАКТАБ ЖАМОАСИНИ ҚУТЛАШДИ

ХАЛҚ таълими ходимлари куни арафасида Қибрай туманидаги 16-ўрта мактабнинг очилганига етмиш йил тўлди.

Шу муносабат билан бўлган тантанада билим масканининг собиқ ўқувчиларидан бири, туман ҳокими А. Йўлчиев, мактаб директори А. Норматовлар сўзга чиқиб, ўқув муассасасининг тарихи ва бугунги фаолияти тўғрисида гапириб бердилар.

— Мактабингиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди, — деди сўзга чиққан республика Халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев, — ўқитувчилар жамоаси ёш авлодга билим ва тарбия бериш борасида қувончли самараларга эришиб келмоқда. Ислоҳотлар туфайли бу ерда ўқув ҳамда тарбиянинг янгича шакллари барқарорлашди. Ёшлар мустақил мамлакатимизнинг муносиб фарзандлари бўлиб етишишлари учун кўплаб амалий тадбирлар амалга оширилди. Биз бундан миннатдормиз.

Вазир мактаб жамоасини байрам билан қутлар экан, бир гуруҳ ўқитувчиларга «Ўзбекистон Республикаси халқ таълими аълочиси» кўкрак нишонини ва вазирликнинг Фахрий ёрлиқларини топширди. Шунингдек, мактабга совға сифатида у компьютерлар мажмуини тақдим этди.

Мактаб жамоасини Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, республика маданият ишлари вазирлиги бошқармаси бошлиғи, мактабнинг собиқ ўқувчиси И. Азимов, «Байтқўрғон» жамоа хўжалиги раиси К. Пирматов, 1925 йилда мактабнинг биринчи синфини битирган собиқ ўқувчи Расул ота Мансуров, шу мактабда ўқиган ёзувчи (марҳум) Уктам Усмоновнинг қизи И. Усмонова ва бошқалар ҳам қутладилар.

Ҳ. ИНОҒОМОВ,
мактабнинг олий тоифали ўқитувчиси.

«ФУНАЙ» 2,5 МИНГТАДАН ОШДИ

ОЛМАЛИҚ кон-металлургия комбинатида ташкил этилган қатор кичик корхоналар, цехларда кенг истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Шулардан бири «Фунай» телевизорларидир. Хорижий шериклар билан уни тайёрлаш ўзлаштирилганига ҳам бир неча йил бўлди. Бундай телевизорлар харидоргирлиги билан ажралиб туради. Улар дўконлар пештахталарида ётиб қолмаяпти. Шунинг учун уни ишлаб чиқариш йил сайин ортмоқда.

Бу йил ҳам юксак марраларни кўзлаб ишланмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларида ишлаб чиқарилган ва савдо шаҳобчаларига етказиб берилган телевизорлар икки ярим мингтадан ошиб кетди. Бу олдинги йилнинг шу давридагига нисбатан бирмунча кўпдир.

М. ҲАМИДОВ.

Тезкор матбуот гуруҳи хабар қилади

матбуот штабининг телефонлари:
33-40-48, 33-64-95, 33-90-82,
33-02-92, 33-38-41, 39-12-93.

Ҳосил—95

НАВБАТДАГИ БЕШ КУНЛИК ҒОЛИБЛАРИ

1995 йил пахта йиғим-теримида энг юқори кўрсаткичларга эришган туманларга Тошкент вилояти ҳокимлигининг мукофотларини бериш юзасидан навбатдаги беш кунлик якунлари чиқарилиб, ғолиблар аниқланди.

21 сентябрдан — 25 сентябргача бўлган беш кунликда 7874 тонна пахта тайёрлаб, 21,93 фоиз ўсишга эришган Уртачирчиқ туманига биринчи ўрин ва 30 минг сўм пул мукофоти берилди. Шу давр ичида 3581 тонна пахта топшириб, 19,17 фоиз ўсишни таъминлаган Юқоричирчиқ тумани иккинчи ўрин ва 20 минг сўм пул мукофоти ҳамда 6543 тонна пахта тайёрлаб, 16,93 фоиз ўсишга эришган Оққўрғон тумани учинчи ўрин ва 10 минг сўм пул мукофотига сазовор бўлдилар.

Ютуғингизга ютуқ қўшилаверсин, ғолиб пахтакорлар!

УРУҒЛИК ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ТОПШИРИҒИ БАЖАРИЛДИ

Вилоятимизда уруғлик пахта тайёрлаш топшириғи бажарилди. Шу кунгача вилоятимиз хўжаликларида 20 минг 600 тоннадан зиёд уруғлик пахта териб олинди.

Бўка туманида 4 минг тоннадан зиёд, Оққўрғон туманида 4,5 минг тонна, Чиноз туманида 3 минг тоннадан кўпроқ, Бекобод туманида 4 минг тонна ва Пискент туманида 3 минг тоннадан ортиқ уруғлик пахта тайёрланди. Уруғлик пахтанинг асосий қисмини вилоятимиз хўжаликларида яхши ҳосил бераётган С-6524, С-6530, «Наманган-77» ва бошқа навлар ташкил этади.

Уруғлик пахта тайёрлаш давом этмоқда. Яна 8 минг тонна сифатли ва сара уруғлик пахта териб олинади.

ШОЛИГА ЎРОҚ ТУШДИ

ВИЛОЯТИМИЗ хўжаликларида шоли ўрим-йиғими бошланиб кетди. Бекобод туманидаги шоли етиштиришга ихтисослашган «Шоликор» жамоа хўжалиги деҳқонлари ўримга биринчилардан бўлиб киришдилар.

«Шоликор»лик миришкорлар бу йил 3050 гектар майдонда мўл шоли ҳосили етиштирдилар. Айниқса, шолининг «Авангард» нави жуда яхши ҳосил берди ва эрта пишиб етилди. Ўроққа туширилган ана шундай майдонларнинг ҳар гектаридан 45 центнердан ошириб дон хирмони уюлмоқда.

Бу йил давлат омборларига 11 минг тонна шоли етказиб беришни режалаштирган бекободлик шоликорлар ўрим-йиғим суръатини кундан-кун ошириб, маррага тезроқ етиш учун мавжуд ҳамма имкониятларни ишга солмоқдалар.

Ҳ. НОСИРОВ.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1995 йил 29 сентябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(фоиз ҳисобида)

биринчи устун - туманлар, иккинчи устун - бир кунда, учинчи устун-мавсум бошидан буён, тўртинчи устун—машиналарда бир кунда терилган пахта, бешинчи устун—мавсум бошидан буён

Ўртачирчиқ	5,23	59,53	5,40	44,70
Бекобод	0,50	48,81	0,02	4,18
Оққўрғон	4,13	46,88	4,40	23,34
Бўка	3,47	46,36	2,14	16,28
Чиноз	3,01	44,20	2,59	29,75
Янгийўл	3,40	44,07	1,74	16,56
Юқоричирчиқ	4,74	42,26	5,11	44,73
Қуйичирчиқ	3,77	29,45	4,20	24,39
Пискент	2,30	28,74	1,20	6,75
Вилоят бўйича	3,31	43,91	2,97	22,24
* * *				
1994 йилда бўлган эди	3,00	23,61	2,35	11,00

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

МУДДАТЛИ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТНИНГ БЕЛГИЛАНГАН МУДДАТЛАРИНИ ЎТАБ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР, ЧЕГАРА ВА ИЧКИ ҚЎШИНЛАР САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИШ ВА ФУҚАРОЛАРНИ МУДДАТЛИ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТГА НАВБАТДАГИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида» ва «Муқобил хизмат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Муддатли ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган шахслар Ўзбекистон Республикасининг Қуролли кучлари, чегара ва ички қўшинлари сафларидан захирага бўшатилсин.

2. 1968-1977 йилларда туғилган, чақириқ муддатини узайтириш ҳуқуқига эга бўлмаган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари 1995 йилнинг октябрь-ноябрь ойларида муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
1995 йил 28 сентябрь.

ЖУРНАЛИСТЛАР ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАРИНИ ОШИРДИЛАР

Кеча Тошкентда нашр этиладиган газеталар ва журналлар ходимлари, теле ва радиожурналистлардан иборат 70 дан ортиқ қаламкаш Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунуни ҳузуридаги Иқтисодиёт, бизнес, мутахассисларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш олийгоҳида тантанали вазиятда сертификатлар олдилар.

Бу журналистлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 2,5 ой давомида ўқидилар. Ҳаётнинг ўзи бозор муносабатларига ўтиш фақат ишлаб чиқариш, савдо ёки молия соҳасида банд бўлганлар учунгина эмас, шу билан бирга журналистларга ҳам малака ва иқтисодий билимларни ошириш зарурлигини талаб этди.

Шу мақсадда журналистлар учун Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ва бозор иқтисодиёти асосларини ўрганиш борасида махсус ўқув ташкил этилганлиги айни муддао бўлди.

Ўқув машғулотларини мамлакатимиздаги етакчи иқтисодчи олимлар, республика Президенти девони, Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходимлари, давлат қўмиталари, вазирликлар, идоралар, банклар ҳамда бошқа ташкилотлар ва муассасаларнинг раҳбарлари ва мутахассислари олиб бордилар. Улар орасида Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунунининг ректори, академик С. Ғуломов, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ҳ. Раҳмонқулов, Президент девонининг масъул ходими, иқтисод фанлари доктори, профессор Т. Иминов, Вазирлар Маҳкамасининг умумиқтисодиёт бўлими мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор Р. Каримов, иқтисодиёт, бизнес, кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтининг директори, иқтисод фанлари доктори, профессор С. Қосимов, иқтисод фанлари доктори, профессор А. Ўлмасов ва бошқа олимлар бор эди.

Машғулотлар давомида маърузачилар томонидан бозор иқтисодиётининг моҳияти, унинг ички тузилиши ва ривожланиш қонуниятлари чуқур очиб берилди. Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотларнинг боришини таҳлил этишга алоҳида эътибор қаратилди.

Ўқув давомида журналистлар учун турли долзарб мавзуларда давра суҳбатлари, матбуот конференциялари ва амалий машғулотлар уюштирилди.

Тингловчиларга сертификатларни Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунунининг ректори С. Ғуломов топширди.

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ, ТЕРИМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўртачирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги вилоятда биринчи бўлиб маррани эгаллади, давлатга 2370 тоннадан зиёд пахта топширилди

ҲАР сафар жамоа хўжалигимизда қайси соҳада бўлмасин, қувончли натижага эришганимизда юртбошимизнинг анжуманларда қайта-қайта таъкидлаб: «Ишимизнинг муваффақияти кадрларга боғлиқ», «элим-деб, юртим деб, ёниб яшаш керак», деган сўзлари ёдимга тушаверади. Дарҳақиқат, шундай. Агар ҳар бир инсон ўз зиммасидаги топшириқ учун чуқур масъулиятни ҳис этса, вазифаси моҳиятини чуқур тушунса ҳамда ўз касбининг устаси бўлса, кўзлаган мақсадига эришиши тайин экан.

Ёдимда, раис бўлиб сайланган йилим ҳисобот йиғилишимиз чоғида устозим, жамоа хўжалигимизнинг фахрий раҳбари Миразиз отамиз сўзга чиқиб, ҳамманинг дилидаги бир гапни айтдилар:

— Қадрдонларим, — дедилар у киши, — ерни ўз фарзандим деб билинглар, сизлар эса ана шу фарзанднинг ҳам отаси, ҳам онасисизлар. Ҳеч бир ота-она фарзандига ёмонликни раво кўрмаслиги, саранжом-саришта тутиши, боқиши, парваришлаши лозим. Яна бир гапим раҳбарнинг катта-кичиги бўлмайди. Тўртта одамга бошлиқ бўлган киши ҳам раҳбар ҳисобланади. Лекин раҳбар билимдон, тадбиркор, қўл остидагиларга меҳрибон бўлса, албатта, мақсадга эришади. Шу борада бригадирлардан хурсандман. Одамлар юрагига йўл топаяпсизлар. Ғамхўрлик билан талабчанликни бирга олиб боряпсизлар, барака топинглар, барча ютуқларимизнинг боиси ана шунда...

Отахоннинг бу насиҳатлари биз учун ўзига хос дастур ҳам эди. Хўжалик бошқаруви, аъзолар, 13 нафар бригада бошлиқлари фаолиятимизда ҳамон шунга амал қилиб келяпмиз.

Чиндан ҳам аҳиллик, камарбасталик туфайли ҳар йили қишлоқ хўжалиги экинларининг барча тури бўйича топшириқлар ортиғи билан бажарилмоқда. Бу йил ҳам пилла тайёрлаш, ғалла етиштириш борасида маълум ютуқларга эришилди. Пахта йиғим-терими мавсумини ҳар қачонгидан ўзгачароқ бошладик. Мустақиллик шарофати билан деҳқонга берилган эркинликлардан тўла фойдаландик. Бир неча йиллардан бери тажрибали пахтакорларимиз еримизда қайси нав баракали ҳосил беради-ю, касалликка кам чалинади, қайси навнинг толасига эҳтиёж катта. Улар ана шу жараённи кузатиб келаётган эдилар. Маслаҳатлашиб баҳорда [illegible] гектар майдонга «Наманган-77» навини экдик. Уруғ бир текис униб чиққандан кейин ниҳолларнинг парвариши билан боғлиқ барча тадбирлар агротехник талаблар асосида ўтказилди. Ўғит, сув вақтида берилди. Шу жараёнда Б. Одилов, Р. Каримов, А. Йўлчиев, А. Холматов, Б. Ашуралиев каби жонкуяр сувчилар астойдил меҳнат қилишди.

Яганалашда кўпроқ эътиборни сифатга қаратдик. Янглишмаган эканмиз, танлаган навимиз яхши етилди, парваришлардан кейин шоналаб, қисқа фурсат ичида шиғил кўсакка кирди. Сувни маромида бердик. Шундан кейин яна бир бор ўз тажрибамизга таяниб иш тутдик. Ғўза иссиқликни керагидан ҳам кўпроқ олганлигидан фойдаланиб, дефолиацияни анча эрта бошладик. Кунлар исишда давом этарди. Барглар қовжираб, пахта майдонлари теримга етилди. Фурсатни ғанимат билиб, қўл терими, орадан уч кун ўтгач, машина теримини жадал бошлаб юбордик.

Шуни айтиш керакки, мавсумда хўжалик аъзолари учун ҳам, ҳашарчилар учун ҳам ҳар йилгидек етарли шароит яратиб берилди. Уюшқоқликни таъминлашда Оҳунбобоев номли қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари ҳиссаси катта бўлди. Улар 6 та маҳалланинг ҳаммасини айланиб, меҳнатга яроқли кишиларни далаларга жалб этишди. Худудимиздаги Уртасарой матлубот уюшмаси, Оҳунбобоев номли қишлоқ шифохонаси, 38, 45, 52, 53, 54-мактаблар жамоалари биз билан ёнма-ён пахта далаларига отландилар. Суяги меҳнатда қотган, пахтачиликнинг қадрига етадиган кексаларимизга Абдураҳмон Сафаров бошчилик қилди. Улар ҳам баҳоли қудрат ёрдамга келдилар. Айниқса, Абдувоҳид Ашуров, Абдураҳмон Ғаффоров, Исроил Бойбақов, Убайдулла Сафаров, Отақул Туронқулов каби отахонлар хирмонимизга муносиб улуш қўшаётирлар.

Мавсумда туман ҳокимлиги зарур ҳолларда ёрдамини аямаяпти. Натижада, далаларимизда 400 дан зиёд хўжалик аъзолари, 4 мингдан кўпроқ ёрдамчилар суръатга — суръат қўшиб ишламоқдалар. Мавжуд терим машиналаридан тўлиқ фойдаландик.

Уюшқоқлик ўз самарасини берди. Э. Пулатов, А. Каримов, Ж. Юнусов, Қ. Жўраев бошлиқ бригадалар бирин-кетин маррани эгаллашди. Терим давомида 1-бригада механизатори Бахтиёр Эралиев бошлаган «Кўп ва сифатли терайлик!» ташаббуси барча бригадаларда оммалашди. 12-бригаданинг механизатори Алижон Холмирзаев бу ташаббусга қўшилиб, ўн кун давомида ҳар куни 14-15 тоннага етказиб пахта терди. Х. Мамаражабов, ака-ука Нурали, Эрали, Абдумутал Тожиқуловлар ҳам кунига 8-10 тоннага етказиб пахта териб, хўжаликда бошқаларга ибрат кўрсатишмоқда. Улар терган пахта 400 тоннадан ошиб кетди.

Бизнинг терим олдидан белгилаб олган тадбирларимиз орасида ҳар йилгидек қўл теримчиларини алоҳида моддий рағбатлантириш, илғорлар тажрибасини кенг ёйиш тўғрисидаги қоида муҳим ўрин эгаллаган эди. Шу мақсадда ҳар бир бригада бошлиғи ўз жамоасида суҳбат ўтказди. Натижа кутилгандек бўляпти. Т. Абдурасулова, П. Тўрахонова, У. Жонтасова, Х. Мирзақулов, Х. Ахророва, С. Ниёзова, Н. Жалолова, Г. Узоқова, Ш. Деҳқоноваларнинг ҳар бири шу кунгача 5-6 тоннадан пахта териб қўйишди. Ҳар беш кунда теримчиларга терган пахталарининг килограммига 1 сўм 20 тийиндан пул тўлаб боряпмиз.

Хўжаликда марра эгалланди. Давлат хирмонига пахтакорларимиз 2370 тоннадан ортиқ маҳсулот топширдилар. Аммо ҳали далаларда ҳосил кўп. Уюшқоқлик билан ишлаб, туманимиз, вилоятимиз катта хирмонига ҳам баракали улуш қўшаверамиз. Аҳдига вафодор, ориятли пахтакор — деҳқонларимиз ҳосилнинг сўнгги мисқолини йиғиб олгунача шижоатни асло бўшаштирмайдилар.

Ортиқбой ПУЛАТОВ,
Ўртачирчиқ туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги раиси.

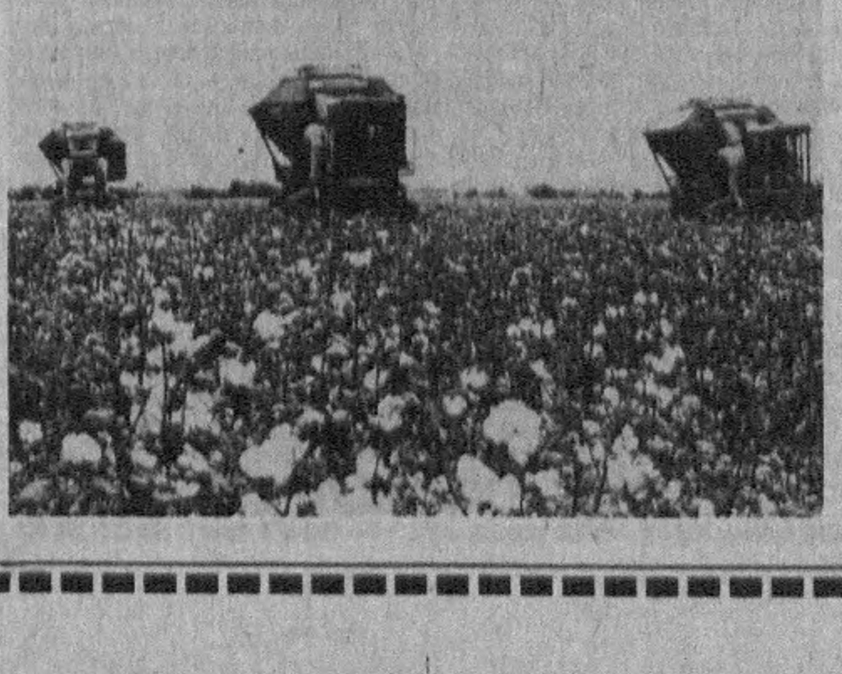

Суратларда: (юқоридан пастга) жамоа хўжалигининг илғор механизаторлари ака-ука Нурали, Эрали, Абдумутал Тожиқуловлар. Улар мавсумда 400 тоннадан зиёд пахта териб беришди; терим суръати ҳамон қизғин, пўлат тулпорлар тиним билмайди; хўжаликдаги 1-бригада ҳар йили ва ҳамиша пешқадамлар сафида. Кўпмингкилограммчи Ф. Қўлдошева, ҳисобчи Т. Эралиев, илғор теримчи Н. Жалоловалар чеҳрасидаги табассум бежиз эмас. Бригаданинг ҳар гектаридан олган ўртача ҳосили 30 центнердан ошиб кетди.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

Ислоҳот одимлари

БОЗОР

МАМЛАКАТИМИЗДА иқтисодий ислоҳотлар янги босқичга кирди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Давлат мулки бўлган корхоналарни акциялаштиришни жадаллаштириш ва қимматли қоғозлар бозорини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонидан сўнг йирик корхона ва ташкилотларни ҳам давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тезлашди, минглаб аҳоли акционер бўлиш, ўзлари ишлаётган ва бошқа корхоналарга эгалик қилиши учун имкониятлар яратилди. Жумладан «Вилоят савдо» акционерлик компанияси ҳам биринчилар қатори мулкчиликнинг янги шаклига ўтган ташкилотлардан бўлди. Мухбиримиз яқинда ушбу компания раҳбари Ғ. ТУРСУНОВ билан суҳбатлашди.

— Ғайрат Отабоевич, вилоят савдо ташкилоти очиқ акционерлик компаниясига айлантирилди. Албатта бу иш жамоанинг хоҳиш-иродаси билан бўлди. Унинг қандай амалга оширилгани, дастлабки натижалар ҳақида сўзлаб берсангиз?

— Мамлакатда иқтисодий ислоҳотлар изчил амалга оширилаётган ва ҳамма жойда бозор муносабатларига эришилган ҳозирги даврда савдо соҳасини ҳам давлат тасарруфидан чиқариш ва бу ишни хусусий тадбиркорлар қўлига топширишни ҳаётнинг ўзи тақозо қилаётган эди. Республикамиз Президентининг иқтисодий ислоҳотларни амалга оширилиши ва уларни янада чуқурлаштиришнинг асосий йўналишлари тўғрисидаги фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг шу ҳақдаги қарори бу йўналишда бошланган ишни янада тезлаштириш имконини берди. Айниқса унинг давоми сифатида давлат мулки бўлган корхоналарни акциялаштиришни жадаллаштириш ва қимматли қоғозлар бозорини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги Фармоннинг давлат ва жамиятни ислоҳотларнинг янги босқичига олиб чиқишдаги ўрни ва аҳамияти катта бўлди.

Биз бу ҳаётий муҳим ҳужжатларни кўпдан бери орзиқиб кутардик. Негаки, хусусий мулк замирида фақат шахсий манфаатдорликкина эмас, шу билан бирга бозор иқтисодиёти қонунлари асосида барча аҳоли турмуш даражасини яхшилаш, тамойили ётади.

Вилоят, шаҳар ва туманларида савдо ташкилотларини хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқаришга 1992 йилдан киришган эдик. Қуйи бўғинлар акциядорлик жамиятига айлангандан кейингина вилоят савдо бошқармасида ҳам жамоанинг хоҳиш-истаги билан ҳиссадорлик жамияти вужудга келтирилди. Аммо биз бу билан кифояланиб қолмай, иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнини ривожлантириш, шунингдек, акционерлик жамиятлари бошини бирлаштириш мақсадида ҳар томонлама изланишда давом этдик. Ўтган йилнинг 8 июнида бўлиб ўтган таъсис конференциясида ҳиссадорлик жамияти ўрнига «Тошкентвилоятсавдо» акционерлик компаниясини тузишга қарор қилинди. Компаниянинг Низомида аҳолига савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилаш, мамлакат, ҳудудида ва ундан ташқари савдо шартномалари асосида иш олиб бориш, чет эллик ҳамда республикамиз тадбиркорлари иштирокида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган қўшма корхоналар очиш, маҳсулотларни ички ва ташқи бозорларга чиқариб сўм ва чет эл валютасига сотиш қайд этилди. Акционерлик компанияси ва унинг таркибидаги савдо корхоналари Низом жамғармаси 8644 минг сўмни ташкил қилди. Ҳар бирининг нархи 100 сўмдан иборат 55720 та акциялар чиқарилди. Уларнинг 2410 таси «Вақт» депозитарийсида, яъни акциялар банкида сақланмоқда. Компания ҳозирча жами акцияларнинг 40 фоизига эгалик қилаётир.

Шундай қилиб биз кейинги уч йил мобайнида бутунлай янги тизим ташкил қилишга эришдик. Мавжуд озиқ-овқат савдоси идоралари, ошхоналар, ресторанлар трестлари умуман тугатилди. Уларнинг ўрнида улгуржи-чакана савдо корхоналари ташкил топди. Ҳозир вилоятда биронта ҳам хусусийлаштрилмаган дўкон қолмади, ҳисоби. Компания ўзаро шартнома билан хусусий дўконларни ҳар хил товарлар билан таъминлашни ҳам зиммасига оляпти. Булардан ташқари дўкон эгаларининг хоҳиши билан улар ўз ҳудудидаги акционерлик жамиятлари таркибига қабул қилинаётирлар.

— Савдо тармоқлари давлат тасарруфидан чиқарилган ва хусусийлаштирилганидан кейин савдо хизмати кўрсатишда қандай ўзгаришлар бўлди?

— Менимча бу саволга жавобни эшитгандан кўра туман ва шаҳарлардаги дўконларда бўлиб, савдога чиқарилган молларни ўз кўзингиз билан кўрганингиз маъқул. Вилоят магазинлари турли хил харидоргир маҳсулотларга тўла. Илгари ноёб ҳисобланган ва ҳатто пештахта юзини кўрмай бир зумда сотилиб кетадиган моллар барча дўконларда бор. Биз бундай тўкин-сочинликка осонлик билан эришганимиз йўқ, албатта. Тинмай изланиш, харидорларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш, молиявий масалаларда қатъий тартиб ўрнатиш, ходимларнинг ташаббускорлигини ошириш, уларнинг компания ишида фаол иштирок қилишдан кўпроқ манфаат кўришини таъминлаш... Хуллас, айтаверсак гап кўп. Масалан, акционерлик компанияси мустақил тарзда товар айланишини бошлаб юборганининг ўзи фойдани анча кўпайтирди. Компания ҳозир мамлакат ичидаги корхона ва ташкилотлар, шунингдек, чет эл фирмалари билан 20 та шартнома тузиб, вилоятга юқори сифатли халқ истеъмоли молларини кўплаб келтирмоқда. Хитой, Эрон, Германия ҳамда МДҲдаги бир қанча давлатларда шартномалар асосида мол етказиб берадиган шериклар орттирдик. Концерн ва унинг қуйи тизимларидаги ходимлар қаерда ва қандай лавозимда ишлаётганидан қатъий назар шартнома шартларини пировардига етказиш, мол топиш ва олиб келиш билан шахсан шуғулланмоқдалар. Биргина мисол: уларнинг кучи билан йилнинг ўтган ойларида вилоят аҳолисига сотиш учун четдан жами 115 миллион сўмлик озиқ-овқат, саноат ва маданий моллар келтирилди. Олиб келинадиган товарлар йил охиригача 230 миллион сўмликка етади. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 604-сонли қарори асосида ҳар бир дўконда ҳамиша савдода бўлиши лозим бўлган 8 хил озиқ-овқат маҳсулотлари бундан мустаснодир.

Мен ҳозиргина компания аҳолига савдо хизмати кўрсатишни янада такомиллаштириш учун мунтазам изланяпти, деб айтдим. Шаҳар ва туманларда супермаркет дўконлари очилгани ана шундай изланишлар натижаси бўлди. Бу дўконларда камида 1000-1500 хил энг сифатли озиқ-овқат, саноат ва маданий моллар билан савдо қилиш йўлга қўйилди. Харидорлар энди ўзи учун керакли молларни излаб бир неча дўконга кириб юриш ташвишидан қутулиб, биргина дўкондан ҳожатини чиқариб кетадиган бўлди. Супермаркетлар савдо ишини янада такомиллаштириш, чет эл фирмалари билан тўғридан-тўғри алоқа қилиш учун

ШУНДАЙ ИШЛАШНИ

эркин муомаладаги валюта билан иш кўриш ҳуқуқига ҳам эга бўлмоқдалар. Жумладан, Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен шаҳарларидаги супермаркетлар ана шундай патентларга эга бўлиб, чет элдан бозори чаққон моллар келтириб сотишни йўлга қўйишди.

— Сиз тижорат ва ишлаб чиқаришни «омухта қилиш» ишига қандай қарайсиз?

— Ҳозир биз шундай даврда яшаяпмизки, тижоратни ишлаб чиқаришсиз, ишлаб чиқаришни эса савдосиз тасаввур қилиб бўлмайди. Тўғрироғи, эндиликда бу икки тушунча қоришиб, омухта бўлиб ягона мақсад — аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга бўйсундирилган. Савдо хизмати сифатига асосий эътибор қаратилаётгани эса ўз навбатида ишлаб чиқариш корхоналари олдига ўз маҳсулотини мунтазам яхшилай бориш ва турларини кўпайтириш вазифасини биринчи навбатга қўйяпти. Чунки дўконларимиз энди корхонадан келтирилган ҳар қандай маҳсулотни қабул қилавермайди, таъбир жоиз бўлса, «инжиқлик билан» синчиклаб, текшириб, фақат аъло сифатлигини олади. Ўзаро шартномаларда сифат биринчи ўринга чиқарилгани сабаби ҳам ана шунда.

Энг аввало супермаркетларимиз шу хилда ишлашни бошлаб берган эдилар. Бу тамойилга ҳозир барча дўконлар риоя қилалиган бўлишди. Буни тушунган корхоналарнинг раҳбарлари ҳам энди эскичасига иш-

ТАЛАБ ЭТАДИ

лаб бўлмаслигини тушуниб, қўзғалиб қолишди. Улар эски жиҳозларни зудлик билан янгилаш билан шуғулланишмоқда. Йиллар мобайнида ўрнидан қўзғалмаётган, қотиб қолган раҳбар ва масъул ходимлар ўрнига ишбилармон, ташаббускор, бозор иқтисодиёти илмини яхши биладиган, давлат кредитлари ва хорижий сармоядорлар ёрдамидан самарали фойдаланадиган ёш ходимлар келаяпти. Чунки бозор талаби ўз корхонаси ҳақида тинмай қайғуришни, уни рақобатга бардошли корхонага айлантиришни, фақат сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни тақозо қилади. Акс ҳолда корхона харидор тополмай инқирозга юз тутади. Бу — бозор муносабатларининг аёвсиз талабидир.

Умуман, мулкка эгалик кишилар онгини тубдан ўзгартиряпти. Улар қандай қилса кўпроқ фойда келишини кўзлайдиган бўлиб қолдилар. Акциядорлик жамиятлари қошида ишлаб чиқариш корхоналари ва цехлари қурилаётгани ҳам ана шу иқтисодий манфаатдорлик натижаси бўлаяпти. Ҳозир тизим ихтиёрида 30 дан кўпроқ нонвойхоналар, қандолатчилик, яхна ичимлик, тикувчилик ва бошқа соҳаларга ихтисослашган цехлар ишлаб турибди. Илгари ишлаб чиқариш корхоналарининг савдо айланмасидаги ҳиссаси 0,08 фоизни ташкил қилган бўлса, эндиликда бу рақам 10 фоизга етди. Муҳими барча корхоналар дастлабки кунданоқ юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминламоқдалар.

— Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, акциялаштириш энг оқилона, аммо мураккаб йўл. Уни амалга ошириш жараёнида маълум қийинчиликлар, ечилиши зарур бўлган муаммолар вужудга келиши табиий, албатта. Айтингчи, компания бу муаммоларни қандай ҳал қиляпти?

— Муаммоларимиз кўп. Унга иш давомида тез-тез дуч келяпмиз. Ҳамма гап — ана шу муаммоларнинг сарагини саракка, пучагини пучакка чиқариш, энг долзарбларини зудлик билан ҳал қилишда. Негаки, бу қийинчиликлар барчаси ўтиш даврига хосдир. Чунончи, ҳозир савдо айланмасида озиқ-овқат моллари савдоси асосий ўринни эгаллаб турибди. Саноат молларига бўлган талаб эса нисбатан оз. Шу сабабли омборларимизда бирнеча миллион сўмлик моллар тўпланиб қолган. Ҳолбуки бу маҳсулотлар учун корхоналарга олдиндан пул тўлаб қўйилган. Бироз вақт бўлса ҳам молни харидор кутиб қолиши тижоратда катта-катта зарар келтириши ҳаммага аён. Биз бу муаммони кўчма савдолар, ярмаркалар ташкил қилиш, харидор кутиб ўтирмай савдони аҳоли зич жойлашган жойларга кўчириш йўли билан ечишга муваффақ бўляпмиз.

Қиш ойларида аҳолини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ҳам компаниямиз зиммасидадир. Биз бу ишга пухта тайёргарлик кўряпмиз, албатта. Ҳудудларда 25 минг тонна сабзавот ва полиз маҳсулотлари сақланадиган совутгичларимиз бор. Ҳар йили банкдан олинган қарз ҳисобига бу ерда маҳсулот заҳирасини ҳосил қилиш одат бўлиб қолган. Бироқ бозор шароитида бундай усулда ишлаш эндиликда зарар келтирадиган бўлиб қолди. Жамоа ва фермер хўжаликлари эса фақат нақд пулгагина ўз маҳсулотларини беришга рози бўляптилар. Банклар катта-катта фоиз олиш шарти билан қарз бераётгани, хўжаликлардан чиққан нақд пулга олинган маҳсулотнинг қишда икки-уч ойлаб сотилмай сақланиб туриши, бошқача айтганда савдо айланмаси ҳосил бўлмаслиги бизга фақат зарар келтиради. Буни фақат икки йўл билангина ҳал қилиш мумкин. Жамоа ва фермер хўжаликлари ўз маҳсулотларини сақлаш учун совутгичларимизни ижарага олиб, вақти-соати келгунча фойдаланишлари, қолаверса, банклар кам фоизли қарз бериш йўлини тутишлари лозим. Бироқ, бу иккала йўл ҳам фақат юқори ташкилотларнинг аралашуви билангина ҳал қилинади.

Вилоятимиз жуда катта ишлаб чиқариш имкониятларига эга. Мамлакатда тайёрланаётган жами халқ истеъмоли молларининг 70-80 фоиз қисми шу ерга тўғри келаяпти. Ишлаб чиқариш корхоналарининг кўпчилиги билан ҳамкорлик қиляпмиз. Аммо улар билан маҳсулот учун олдиндан ҳисоб-китоб қилиш ва нақд пул тўлаш ишимизга жиддий тўсиқ бўлиб турибди. Илгари амал қилинганидек олинган мол қийматининг 15 фоиз қисмини олдиндан тўлаб, қолган қисмидан эса икки ой давомида узилиш усули қайта жорий этилса корхоналар учун ҳам, савдо ташкилотлари учун ҳам фойдадан ҳоли бўлмасди.

Акциядорларни қийнаб қўяётган яна бир муаммо шуки, ҳозир савдо ташкилотларига негадир молни пул ўтказиш йўли билан сотишга рухсат берилмай қўйди. Гапнинг сирасини айтганда, бу ўзини амалда оқламаяпти. Шундай экан, савдонинг турли хил йўлларини, жумладан, пул ўтказиш йўли билан маҳсулот сотиш усулини ҳам кенг жорий қилиш вақти келди.

— Ҳозир бутун мамлакат, шу жумладан Тошкент вилояти аҳолиси ҳам ягона мақсад — етиштирилган пахта ҳосилни ёғин-сочинли кунларга қолдирмай йиғиб-териб олиш ташвиши билан яшаяпти. Биронта корхона ва биронта ташкилот бу ишдан четда қолаётгани йўқ. Шу жумладан, вилоят савдо компанияси ҳам...

— Тушундим. Пахта йиғим-терими кўпга келган тўй. Биз ҳам бу йилги мавсумга жуда эрта тайёргарлик кўрдик, йиғим-терим охиригача амалга ошираладиган барча юмушларни ўзида қамраб олган тадбирлар ишлаб чиқиб, компания тизимидаги ҳамма жамоаларни хабардор этдик. Бу йил вилоят шаҳар ва туманларидан далага ёрдамга чиқадиган теримчиларга савдо хизмати кўрсатадиган 8 та кўчма дўконлар ташкил қилдик. Улар энг зарур моллар билан таъминланади. Далада ишлаётганлар учун 90 тонна гўшт, 120 тонна ўсимлик ёғи, 30 тонна сарёғ ва бошқа маҳсулотларни ҳозирлаб қўйибмиз. Булардан ташқари жойларда умумий овқатланиш ва савдо ташкилотлари ҳам ўз тадбирларини ишлаб чиқиб, ёрдамчиларга атаб иссиқ кийимлар ва озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб берадилар.

Савдо ходимларининг ҳар йили ҳам этак тақиб пахта теримида шахсан иштирок этишлари таомилга айланган. Бу йил ҳам камида 700 киши далага чиқиб теримда қатнашади. Хуллас, вилоят савдо тизимида бу хайрли ишда ҳамма иштирок этади.

Гапимнинг пировардида шуни айтмоқчиманки, акционерлик компанияси аҳолига савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш, иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, корхона ва ташкилотларнинг молиявий аҳволини тубдан кўтариш, уларнинг тадбиркорлик ва тижорат фаолиятини ривожлантириш йўлини изчил олиб боравералди. Акционерлик жамиятларини монополиядан чиқариш, белгиланган дастурга биноан қимматбаҳо қоғозларни иккинчи марта чиқариш ва сотиш ишлари давом эттирилади.

Суҳбатни «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири Р. ТУРСУНОВ ёзиб олди.

Тезкор матбуот гуруҳи хабар қилади

Ҳосил—95

матбуот штабининг телефонлари: 33-40-48, 33-64-95, 33-90-82, 33-02-92, 33-38-41, 39-12-93.

• ПАХТА тайёрлаш топшириғини бажарган жамоалар сони кундан-кунга ортиб боряпти. Кечаги кунга вилоятимизда 25 та бригада маррага етиб келди. Бу ғолиб жамоаларнинг кўпчилиги Ўртачирчиқ, Бўка ва Бекобод туманларидадир.

• КЕЧА вилоятимиз пахта далаларида жами 1840 та терим машинасининг 1123 таси ишлади. Ҳар бир машинанинг кундалик иш унуми 5 тоннани, Оққўрғон, Ўртачирчиқ ва Юқоричирчиқ туманларида эса, ўртача 6 тоннани ташкил этди.

• ВИЛОЯТИМИЗ далаларида 142,5 минг киши пахта термоқда. Шаҳар ва туманлардан, турли муассаса ва ташкилотлардан келган хашарчилар пахтакорларимизга астойдил кўмак бермоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунда хирмонга қўшаётган ҳисса 42 килограммданга тўғри келмоқда. Бу кўрсаткич Бекобод туманида 53,6 килограммни, Оққўрғон туманида 50,7 килограммни, Ўртачирчиқ туманида 48 килограммни ташкил этади.

РЕЖАНИ ПУХТА ОЛДИК

Бу пахта йиғим-терими суръатини кун сайин ошириш имконини бермоқда, дейди раис.

ДАРҲАҚИҚАТ, пахта теримига бу йил 10—15 кун барвақт киришдик. Сабаби йил яхши келди. Апрель ойининг бошларидаёқ 1120 гектар майдонга қулай муддатларда уруғ ташладик. Чигитни ернинг ўз намига бир текис ундириб олдик. Ишлов ҳам маромида ташкил этилди.

Энг муҳими биз маҳаллий шароитимизга мос навни танлаб олдик. Ҳамма майдонларимизга «Ан-Боёвут» пахта навини экдик. Ўтган йили ҳам ана шу пахта навини ўстириб кам бўлмадик. Туманда биринчи бўлиб йиллик режамизни ошириб адо этдик, яхшигина даромад қилдик.

1995 йилда ҳам йиғим-терим ишларини пухта ташкил этишга алоҳида эътибор бердик. Белгиланган тадбирларда мавсумда худудимиздаги мавжуд ишчи кучларидан самарали фойдаланиш, машина-механизмларни тўла қувват билан ишлатиш, теримчи ва механизаторларни моддий рағбатлантириш энг муҳим масала қилиб қўйилди. Ана шу ташкилий ишлар туфайли август ойининг охирларидаёқ қўл теримига киришиб кетдик. Ҳозирги кунда далада мингдан ортиқ киши пахта теряпти. Теримчи ва механизаторларимизга териб берган пахтаси учун ҳар беш кунда дала тепасида нақд пул тўлашни ташкил этдик. Ҳукуматимиз қарорига биноан теримчилар терган ҳар килограмм пахтага 1 сўм 20 тийин, механик-ҳайдовчиларнинг терган ҳар тонна пахтасига 30 сўм тўлаяпмиз. Мазкур қарор аҳолини йиғим-теримга ялпи сафарбар этишда, мавсум бошидан юксак суръат ва самарага эришишимизда бизга жуда катта мадад бўлди.

Хўжалигимизда терим қизғин паллага кирди. Ҳар бир теримчининг кундалик терган пахтаси ўртача 60—80 килограммни, ҳар бир машинанинг иш унуми 7—8 тоннани ташкил этмоқда. Суръат теримнинг дастлабки кунларида 3 фоиз атрофида бўлган бўлса, бугун у 5—6 фоиздан ошди.

Бу йил хўжалигимиз бўйича жами 2800 тоннадан зиёд пахта тайёрлашимиз керак. Даладаги ғайрат ва мавжуд имкониятлар режамизни бултургидан анча барвақт — 10 октябрда бажаришимиздан далолат бермоқда. У. Тўраев, Х. Норжигитов ва А. Усмоновлар бошлиқ бригадаларнинг деҳқонлари эса ҳозирдаёқ кўзланган маррага яқинлашиб қолдилар. Жамоа хўжалигимиз бошқаруви ана шу меҳнат кўтаринкилигини мавсум охиригача сақлаш, суръатни сусайтирмаслик учун барча чора-тадбирларни кўрмоқда.

О. ХЎЖАНАЗАРОВ,
Бекобод туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги раиси.

САНЪАТКОРЛАР ПАХТАЗОРДА

ВИЛОЯТ маданият бошқармаси ўз режасига кўра пахтакорларга хизмат кўрсатиш тадбирларини бошлаб юборди. Шу кунларда Бекобод тумани ва шаҳрининг «Зафар тароналари» ҳамда «Нилуфар» ашула ва рақс дасталари тумандаги «Ҳосил», «Ўзбекистон», Навоий ва Ойбек номли жамоа хўжаликларида, Қуйичирчиқ туманида Қибрайнинг «Шалола» ашула ва рақс дастаси, Оққўрғон туманида «Наврузи ажам» дастаси, Янгийўл шаҳрининг халқ театри, «Қалдирғоч» цирк жамоалари, шунингдек, Юқоричирчиқ туманининг Аҳмад Яссавий номли, «Ўзбекистон» каби бир қатор жамоа хўжаликларида «Жемчужина» корейс ашула ва рақс дасталари пахтакорларга ўз дастурларини намойиш этмоқдалар.

Ш. ОБИДОВА.

ҲАММА ДАЛАДА

НАВОИЙ номли жамоа хўжалиги пахтакорлари астойдил ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Улар йиғим-терим арафасида бутун аҳолига қарата «Ҳамманинг ўрни далада» деб мурожаатнома қабул қилишган эди. Чақириқ ҳеч кимни бефарқ қолдирмади. Кексаю ёш, эркагу аёл ҳамма уюшқоқлик билан далага отланиб чиқди. Бугун, ҳатто, уй бекалари ҳам мўл ҳосил тақдири ҳал бўлаётган пахтазорда. Белга этак боғлаб ғайрат, шижоат билан пахта теришяпти, хўжалик «оқ олтин» хирмонига қут, барака киритишяпти.

Ялпи сафарбарлик ўзининг қувончли ва салмоқли самарасини бермоқда. Суръат ошгандан ошиб бормоқда. Кунда йиллик режанинг 4-5 фоизи атрофида пахта тайёрланмоқда. Эрта тонгдан кеч қоронғусигача «оқ олтин» пайкалларида жавлон ураётган 200 нафардан зиёд теримчининг хирмонга қўшаётган ҳиссаси чакки бўлмаяпти. Ҳар бир теримчининг кунда терган пахтаси ўртача 50-60 килограмм тош босяпти. Кўпмингкилограммчи теримчилар Наргиза Тошматова, Раъно Каримова, Маҳбуба Ҳасанова, Матлуба Турдиева сингари чеварлар кунда хирмонга 120-140 килограммдан дурдона тўкиб, кўпнинг раҳмати, дуосини олмоқдалар. Уларнинг ҳар бирининг бугунгача терган пахтаси 2,5 тоннадан анча ошиб кетди. Қўли гул чеварлар мавсумда 5-6 тоннадан «оқ олтин» териб беришга аҳд қилишган.

Машина терими — хирмон унуми, дейишгани рост. Бугун хўжалик пахта далаларида 12 та «зангори кема» жавлон уряпти. Ҳар бир агрегат бункеридан кунда хирмонга 7-8 тоннадан пахта тўкиляпти. Биринчи теримнинг ўзидаёқ ҳар гектар баракаси 20-24 центнерни ташкил этмоқда. Айрим пайкалларда эса, бу кўрсаткич 28-30 центнерга етмоқда.

— Ўз агрегатим билан бу йил 150 тонна пахта териб бермоқчиман, — дейди моҳир механизаторлардан бири Маъмуржон Ҳасанов ўз иш режалари билан ўртоқлашиб. — Далада ҳосилнинг чўғи яхши. Йил пахтакорлар учун омадли келди. Пахтамиз эртаки. Теримга ўтган йилдагига қараганда анча барвақт киришилди. Энди ана шу имкониятни, ғанимат кунларни қўлдан бой бермаслигимиз керак.

Ҳозир сонга эмас, сифатга эътибор бериб ишлайдиган вақт. Сир эмас, кўпинча машина билан терилган карталарда анча-мунча пахта чаноқларда қолиб кетади, ерга тўкилади. Бу увол, нобудгарчиликдан бошқа нарса эмас. Бунинг олдини олиш, аввало, механизаторларнинг ўзига боғлиқ. Фақат бироз ҳафсала керак, холос. Яъни картанинг охирига бориб қайтгач, шпинделларни, албатта, тозалаб, яхшилаб ювиб туриш лозим. Ана шундай қилинса, барабан маромида эркин айланиб, чаноқларда пахта қолиб кетмайди, ерга тўкилмайди. Ҳосилдан барака кўтарилмайди.

Моҳир механизаторларнинг сифат ҳақида, нобудгарчилик хусусида куюниб гапираётганида жон бор, албатта. Маъмуржон Ҳасанов мана анча йиллардан буён хўжаликнинг уста пахтакор Шарифжон Баратов бошлиқ юқори ҳосилли бригадасида механизатор бўлиб ишлаб келади. Боҳорда ўзи ерга чигит қадади. Қатор ораларига ёз бўйи ўзи ишлов берди, ўғит солди, дорилади. Чеканкани ҳам ўзи ўтказди, дефолиация ишларида фаол қатнашди. Шу туфайли ҳам ҳар қарич ер, ҳар бир мисқол пахта унинг учун нондек азиз ва эъзозли. Бугун у ана шу ўй билан машина бошқаряпти. Тонна-тонна «оқ олтин» териб, эл хирмонига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Шарифжон Баратов бошлиқ бригада миришкорлари ўтган йили 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан хирмон кўтариб, етти иш кунида маррага етган эдилар. Бу йил ҳам суръат баланд. Мавсумда гектар бошига 40 центнердан ҳосил йиғиштириб олишни ният қилган бригада пахтакорлари уюшқоқлик билан меҳнат қилиб, ғалаба манзилига тобора яқинлашиб келмоқдалар.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Чиноз тумани.

СИЗ суратда кўриб турган бу қизлар Д. Ҳамдамова (чапдан ўнгга), С. Баратова, Ш. Шокирова, М. Ниёзова ва М. Турдиева болалар боғчасида ишлашади. Бугун улар хўжалик пахтакорлари билан елкама-елка туриб меҳнат қилмоқдалар.

Р. ГАЛИЕВ олган сурат.

ҲАР КИМНИНГ ЎЗ ЎРНИ БОР

Пахта йиғим-терими касб танламайди. Юраги пахта ишқи билан ёнган ҳар бир киши бугун ўз ўрнини пахтазорда деб билмоқда. Ҳозирги долзарб пайтда этак тақиб, ҳосил тераётган кишилар орасида шаҳарлик ишчи ва хизматчиларни, мактаб ўқитувчилари ва ўқувчиларини, турли касб эгалари, ҳатто, милиция ходимларини ҳам учратиш мумкин. Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль назорати бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги С. У. АЗАМАТОВ билан суҳбатимиз айнан шу ҳақда — пахта йиғим-терими, теримчи ва ҳашарчиларга кўрсатилаётган хизмат ҳақида борди.

ШУ КУНЛАРДА етиштирилган ҳосилни тез ва соз йиғиб-териб олиш учун деҳқонларга ёрдам бериш мақсадида вилоят шаҳарлари ва туманларидан минглаб кишилар далага чиқмоқдалар. Шаҳарлар билан хўжаликлар оралигида транспортлар ҳаракати кескин кучайди. Ана шундай долзарб паллада Давлат автомобиль назорати ходимлари зиммасига ғоят масъулиятли вазифа — ҳашарчиларни далага олиб бориш ва олиб келишда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш вазифаси юкланади. Автобуслар карвонини махсус кузатиш, транспорт воситалари ҳаракатини ташкил этиш ва йўл назорати ишларини амалга ошириш уларнинг ҳозирги фаолиятида асосий ўрин эгаллаяпти.

Куни кеча вилоят Ички ишлар бошқармасида республика Вазирлар Маҳкамасининг «1995 йилда пахта йиғим-терими мавсумини ўтказишнинг ташкилий-иқтисодий чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг ижроси ҳамда иш жараёнида вужудга келаётган муаммоларни ҳал этиш масалалари чуқур муҳокама қилинган қўшма йиғилиш бўлиб ўтди. Унда вилоят прокуратураси, «Тошвилоятйўловчитранс» концерни, «Тошавтойўл», «Автомагистрал» бирлашмалари, Салор темир йўл бўлинмаси, халқ таълими бўлими ва барча шаҳар ҳамда туманлардаги автокорхоналарнинг раҳбарлари иштирок этдилар. Йиғилишда вилоят ҳокимлиги қошидаги ҳаракатланиш хавфсизлигини таъминлаш ҳайъати раиси муовини, ИИБ бошлиғининг муовини, милиция полковниги Б. Х. Ҳакимов пахта йиғим-терими мавсумини уюшқоқлик билан, ҳеч қандай ҳодисаларсиз ўтказиш ҳақида маъруза қилди. Йиғилишда ҳашарчиларга транспорт хизмати кўрсатишда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан зарур тадбирлар белгиланди. Биз «Тошвилоятйўловчитранс» концерни раиси К. М. Сидиқназаров билан ҳамкорликда иш олиб боришга келишиб олдик. Чунки, ҳар иккала ташкилотнинг биргаликдаги ҳаракатлари натижасидагина ҳашарчилар ташиётган транспорт хавфсизлигини таъминлаш мумкин.

Ҳозир ДАН бошқармасининг барча ходимлари ва техника воситалари ҳашарчиларни кузатиш, ҳаракат хавфсизлигини ва жамоат тартибини таъминлаш учун пахтакор туманларга бириктиб қўйилган. Улар ажратилган транспорт воситаларини техник кўрикдан ўтказиб, уларнинг техник ҳолати ва қўшимча мосламалар билан жиҳозланганлигига алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳайдовчилар билан суҳбатлар уюштирилаяпти, уларнинг соғлиги, сафарга чиқиш олдидан яхши дам олганлиги аниқлангачгина йўлга чиқишларига руҳсат берилмоқда. Автобуслар карвонидаги машиналар сонини 30 тадан кўпайтирмаслик, тезлигини соатига 40 километрдан оширмаслик каби кўрсатмаларга қаттиқ амал қилинмоқда. Шаҳарлик ҳашарчиларни кузатиб бориш учун 309 нафар тажрибали ДАН ходимлари, 93 та патрул автомашиналари ажратилди. Йўллардаги вазият ҳақида тезкор ахборот бериш учун 87 та кўчма радиостанция шахсий таркибга берилди. Ҳашарчилар борадиган йўналишдаги йўлларда 134 та кўчма постлар ташкил этилди. Улар автобуслар карвонининг белгиланган жойга бехатар етиб боришини таъминлайдилар. Турли қоидабузарликлар, йўл-транспорт ҳодисалари олди олинмоқда.

Кези келганидан фодаланиб, мен юртдошларимизни пахта терими мавсумини турли кўнгилсиз ҳодисаларсиз ўтказишга даъват қилмоқчиман. Келинг, мавсумни беталофат, турли қоидабузарликларсиз ўтказайлик. Сиз остона ҳатлаб кўчага чиққан дақиқадан бошлаб, йўл ҳаракати иштирокчисига айланасиз. Ҳоҳ ҳайдовчи, ҳоҳ пиёда, ҳоҳ йўловчи бўлишингиздан қатъий назар, аввало, йўлларда ҳаракатланиш қоидаларига риоя қилинг. Ҳашарчиларни ташиётган автобуслар келаётган вақтда автомашинангизни йўл четига чиқариб тўхтатинг. Агар пиёда бўлсангиз, улар олдини кесиб ўтманг. Бошқаларни ҳам ҳаракат қоидаларига амал қилишларига чақиринг. Шундагина турли йўл ҳодисалари содир бўлишининг олди олинади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТУМАНЛАРИ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1995 ЙИЛ 29 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

ОҚҚЎРҒОН ТУМАНИ	
«Гулистон»	61,05
Охунбобоев номли	52,54
«Маданият»	51,72
«Хонқа»	49,96
«Қаҳрамон»	49,13
«Озод»	45,00
Сегизбоев номли	44,19
Оққўрғон х.	44,15
«Ўзбекистон»	37,66
Ҳ. Олимжон номли	35,44
«Султонобод»	35,07
А. Икромов номли	34,56
Навоий номли	32,45
Фермерлар	9,22
СПТУ —	42—

БЕКОБОД ТУМАНИ	
«ХОС»	70,62
Бобур номли	68,17
Навоий номли	65,13
«Деҳқонобод»	59,34
«Фарҳод»	56,32
«Бекобод»	54,46
«Ғалаба»	52,77
«Ўзбекистон»	51,94
Улуғбек номли	44,71
«Авангард»	42,69
«Далварзин»	40,92
«Навбаҳор»	40,20
Ойбек номли	39,44
Мавлонов номли	37,95
«Турон»	37,40
«Сарюз»	26,36

БЎКА ТУМАНИ	
«Гулистон»	90,62
«Ачамайли»	74,04
Саймоқов номли	69,49
Азаматов номли	62,46
«Бўстон»	60,62
Б. Умаров номли	56,99
«Роват»	56,81
Ўзбекистон	56,04
«Қашқадарё»	55,79
«Паркент»	50,25
«Жамбул»	49,28
Ҳожиматов номли	43,91
«Бахмал»	37,66
Бошқалар	38,92
Навоий номли	36,83
Йўлдошев номли	**36,47**
«Кўк Орол»	36,27
Фермерлар	36,08
«Туркистон»	36,07
«Дўстлик»	**35,75**
«Бўка»	**31,57**
Ражабов номли	**31,11**
Улуғбек номли	**28,17**
«Хўжақўрғон»	25,04
Бўрдоқичилик базаси—	4,17

ҚУЙИЧИРЧИҚ ТУМАНИ	
«Ўжакент»	60,00
Улуғбек номли	41,48
«Тошовул»	39,95
«Гулистон»	36,21
«Юлдуз»	31,77
«Дўстлик»	31,24
«Меҳнатобод»	29,10
«Ўзбекистон»	29,09
«Янгиҳаёт»	27,28
Беруний номли	20,31
«Пахтачи»	17,58
Ҳамза номли	17,30
ОПБ	—

ЮҚОРИЧИРЧИҚ ТУМАНИ	
«Гулистон»	53,91
«Политотдел»	51,06
Ўзбекистон	48,60
Яссавий номли	44,44
Юқоричирчиқ	34,57
Жамбул номли	30,83
Ийк Ота	14,48
ОСЛК	—
У. Юсупов номли	—

ПИСКЕНТ ТУМАНИ	
Навоий номли	36,33
Дўсбеков номли	34,82
«Пискент»	31,53
«Қирғизобод»	29,16
«Мустақиллик»	28,92
«Туркистон»	28,05
Охунбобев номли	26,77
Ҳайдаров номли	20,03
Қодиров номли	17,63
«Ўзбекистон»	13,94
Фермерлар	8,18
Бошқалар	8,70

ЎРТАЧИРЧИҚ ТУМАНИ	
Охунбобоев номли	**100,85**
«Қайтмас»	68,53
«Гулистон»	67,31
«Ўзбекистон»	67,05
«Роватак»	66,65
«Ҳақиқат»	65,89
«Ўртасарой»	64,60
ТошМСХа	62,85
«Янги тўлқин»	62,22
А. Икромов номли	55,46
«Янги турмуш»	54,09
Ким Пен Хва номли	51,97
«Қорасув»	51,20
«Истиқбол»	47,09
Навоий номли	44,00
«Северний маяк»	48,11
Ташдал	38,53

ЧИНОЗ ТУМАНИ	
А. Темур номли	73,88
Навоий номли	55,32
«Гулзоробод»	54,20
«Йўл тушган»	53,65
«Ўзбекистон»	52,08
«Дўстлик»	49,33
Т. Охунова номли	47,39
С. Раҳимов номли	46,27
«Янгиобод»	44,00
«Эшонобод»	40,10
Т. Эрназаров номли	35,94
«Чиноз»	22,16
Охунбобоев номли	18,50
Фермерлар	12,50

ЯНГИЙЎЛ ТУМАНИ	
«Тинчлик»	56,54
«Дўстлик»	51,06
Ортиқов номли	46,52
«Қовунчи»	46,22
«Ниёзбош»	44,75
«Озод»	44,00
Ўз МИС	43,75
Мирзабобоев	39,02
Турсунқулов номли	33,35
Н. Ниёзов	31,30
ЎзМЭИ	31,12
«Янги ҳаёт»	23,64
«Умид ЯБО»	8,95

● Эртага — Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими ходимлари куни

ИЛМНИ САОДАТ ДЕБ БИЛГАН МУАЛЛИМА

Кўпинча шунақа бўлади. Кимдир фидойи иши ёки касби билан дилингга чўғ солиб қўяди. Муомаласи, маданияти ила ром этади. Ёш қалбингда ана шундай инсонларга хос фазилатларни ўзингга сингдириш, юриш-туришда уларга ўхшашлик туйғуси, ҳавас туғилади. Одамларга худди ўшалар каби хизмат қилишга, меҳр бағишлаб ҳурмат қозонишга интиласан, киши.

Матлуба Пискент шаҳридаги Ҳамза номли 1-ўрта мактабни битирган 1975 йили директор марҳум Шукурхон Маликов, илмий бўлим мудири Ойтўра Ҳакимов, она тили ва адабиёт ўқитувчиси Машкура Қурбонова, математика муаллими Ислом Асроров, химия фани бўйича устози Турдиали Умаралиевлардаги ана шундай чин инсоний хислатларни, ўқитувчиликка бўлган ихлосни дилига жо этиб муаллима бўлишга жазм қилди. Ҳамма фанлардан аъло баҳога ўқиган, олтин медаль соҳибасини Тошкент Давлат Педагогика институтининг она-тили ва адабиёти факультети ўз бағрига олди.

Бу даврни бошдан кечирган ёшлар яхши билишади. Ўқиш, изланиш, дўстлар орттириш, илм-фан оламининг сирли бўстонларига сайр этиб, ижодий қудратингга муносиб ўз гулзорингни яратиш орзусида яшайсан.

Олий ўқув юртида илмга чанқоқ ўткир зеҳнли, топшириқларни бажаришда ҳозиржавоб, дунёқараши анчагина кенг, бадиий адабиётлар билан бирга илмий рисолалар иштиёқманди бўлган Матлуба Мирсоатова тезда ўқитувчилар эътиборини қозонди. Уни талабалар илмий жамиятига таклиф этиб, аввал «Республикамиз вилоятларида шевачиликнинг ўзига хос хусусиятлари», кейинчалик «Мактабнинг юқори синфида ўқувчилар билимини бойитиш ва баҳолашда иншонинг тутган ўрни» мавзуи устида ишлашга жалб қилишди. Матлуба 4-курснинг бошларидаёқ ҳар иккала мавзу тўғрисида ҳам аниқ мисоллар ва таҳлилларга бой маърузаси билан устозлар ишончи, эътиборини қозонди. Сўнгги мавзу бўйича диплом ёқлаб, институтни имтиёзли тугатган йили талабага меҳнати синган бир гуруҳ домлалар: «мактабда ўқитувчилик қилиш билан бирга изланишни унутма қизим, улар муаллимнинг билимлар сандиғини маънавий жавоҳирларга тўлдиради», дея маслаҳат бердилар. Матлуба бу истакни дилига тугиб, ўзи йўлланма олган Пискент туманидаги собиқ Низомий, ҳозир Шукурхон Маликов номи билан аталувчи мактабда иш бошлади.

Халқимиз пойдевор қанча пухта бўлса, иморат шунчалик бақувват бўлади, деб бежиз айтмас экан. 2-3 йил ичидаёқ Матлуба бой назарий билимини амалиёт билан боғлашда малакали ўқитувчи сифатида туман мактаблари зиёкорлари орасида оғизга тушди. Унинг «Юқори синфлар ўқувчилари билими доирасини кенгайтиришда уй иншосининг аҳамияти» мавзуидаги суҳбат маърузаси республикамизнинг бир қатор ҳудудларида, Самарқанд шаҳрида ўтган ўқитувчилар анжуманларида, педагогик ўқишларда, туман ва вилоят миқёсидаги турли йиғинларда юқори баҳоланди.

Шундай катта анжуманлардан бирида ёш муаллиманинг мароқли маърузасини тинглаган Тошкент педагогика илмий тадқиқот институти мутахассиси Йўлдош Абдуллаев Матлубага ҳамкорлик қилишни таклиф этди.

— Мен ижодий изланишга қизиққан бўлганлигим учун бу таклифни бажонидил қабул қилдим, — дейди муаллима. — Олий ўқув юртида бошлаган ишимни мазкур жойда ҳам сиртдан давом эттираяпман. Мураббийлардан кўп нарса ўрганяпман. Биз Матлубанинг ўз ишига хос тажрибасини очиш мақсадида унга иншо билан боғлиқ бир қанча саволлар бердик. У қуйидагиларни айтди: «Иншо ўқувчининг дунёқарашини кенгайтириб боришдаги энг қулай омилдир. Айниқса ўрта мактабнинг юқори синфларида уй иншосини бот-бот ёздиришга эътибор бериш керак. Бунда бола мустақил фикрлашга тезроқ ўрганади, ижодга қизиқиш белгилари шаклланади. Ўқувчининг қобилияти намоён бўла боради. Топшириладиган уй иншоси мавзуси ўқувчиларга таниш бўлиши керак. Хусусан, мен ўзим сўнгги йиллар ичида республикамиз мустақиллиги билан боғлиқ «Менинг ҳурриятга юз тутган, келажаги буюк Ўзбекистоним», «Мустақил Ўзбекистон фарзандиман», «Отам фермер, мен унга кўмакдошман», «Жаҳонга танилган Ўзбекистон» каби давр талаб мавзуларда иншолар ёздирдим. Ана шулар орасидан энг мазмунли ва мантиқли иншони навбатдаги дарслардан бирида ўқиб таҳлил этаман. Бошқа иншоларни эса шарҳлаб бераман. Шу тарзда дарсдан-дарсга ўқувчиларда фикрлаш қобилияти ривожланиб боради. Уй иншосининг мураккаблиги шундаки, у бўйича қўлланма йўқ. Шунинг учун уй иншоси бераётган ўқитувчи мавзу белгилар экан, унинг тахминий режасини биргалашиб тузиши керак. Шу ҳолда ўқувчи тўғри йўналиш ола билади.

Муаллим бизга уй иншосига болаларни тайёрлашда грамматик ўйинлардан фойдаланиш, бир синфнинг ўзида гуруҳларга бўлиниб, эпиграф танлаш, режа тузиш бўйича баҳслашиш яхши натижалар бериши ҳақида гапирди. Бундай ишлар 5, 6, 7-синфларданоқ бошланиши керак. Масалан, яқинда 7-синфда «Сеҳрли қалпоқча» менда бўлиб қолса нима қилар эдим?», «Мен ўзга шаҳардаман» мавзуларидаги хаёлий уй иншолари бўйича режа тузиш борасида мусобақа ўтказилди. Ўқувчилар бу мусобақада анча билимли ҳамда фантазиялари бой эканликларини кўрсатдилар.

Матлуба 15 йиллик ўқитувчилик фаолиятида ижодий изланувчанлиги билан ҳам танилди. У физика, математика фанларини чуқур ўрганганлиги учун ўзи она тили ва адабиётдан ўқувчилар билимини тест усулида синайдиган ва баҳолайдиган махсус учта — «кичик компьютер», «жажжи баҳолагич», «Билимингизни синанг» қурилмаларини яратди. Бу қурилмалар «Ўқитувчи-94» танловида вилоятда, сўнгра республикада муносиб баҳосини олди. Улар тузилиши содда, ишлатилиши қулай ва ўйинчоқсимон бўлганлиги учун ҳам ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотган. Бу қурилмаларни кўрган ўқитувчилар уларнинг самарали эканлигини якдиллик билан маъқулладилар.

Ўқитувчининг меҳнати у тайёрлаган шогирдлар билан белгиланади, дейишади. Бу борада Матлуба ҳар қанча фахрланса арзийди. У фаолияти давомида 10 дан ортиқ издошлар етиштирди. Улар орасида Ҳилола Алимова, Саноат Ҳасанбоева, Шоира Умурзоқова каби турли танловларда ғолиб чиқаётган муаллималар бор. Яна бир қатор шогирдлари олий ўқув юртларида билим олишмоқда.

— Ҳозирги пайтда илмий бўлим мудири бўлиб ишлаётган Матлуба Мирсоатовани фидойи ўқитувчи сифатида туманимиз халқ таълими ходимлари, барча мактаблар муаллимлари самимий ҳурмат қиладилар. У ўз касбини астойдил севади, — дейди туман халқ таълими бўлими мудири Турдиали Умаралиев, — шуниси эътиборга лойиқки, оддий ишчилар Илҳомжон ота ва Муътабархон ая оиласида улғайган беш фарзанднинг ҳаммаси, шу жумладан Матлуба ҳам ўрта мактабни олтин медаль билан, олий ўқув юртларини имтиёзли диплом билан тугатишган. Ҳар бири ҳаётдан муносиб ўрнини топган.

— Матлубахонлар оиласини медалчилар оиласи десак, янглишмаймиз, — дея суҳбатга қўшилди Пискент тумани ҳокими муовини Мастура Эргашева. — Оила соҳиби отахон урушда қатнашганлари учун ғалабанинг 50 йиллиги арафасида «Жасорат» медали билан, ая меҳнат фахрийси сифатида «Шуҳрат» медали билан тақдирландилар. Шу йилнинг мустақиллик байрами олдидан эса юртбошимиз фармони билан ёш авлодни ватанпарварлик ҳамда миллий истиқлол ва ижтимоий тараққиёт ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш ҳамда ўзининг ҳалол меҳнати билан катта ютуқларга эришганлиги учун Матлуба Мирсоатова «Шуҳрат» медали билан мукофотланди. Бу чиндан ҳам ҳавас қиларли ва фахрлидир. Биз газетада фармон чиққан куниёқ муаллимани мустақил республикамизнинг юксак мукофоти билан табрикладик.

Ҳа, жонкуяр ўқитувчи, меҳрибон устоз, ҳамиша изланувчан тадқиқотчи Матлуба Мирсоатова ана шундай шарафга фидойи меҳнати билан муяссар бўлди. Биз ҳам ҳурматли муаллимани ўқитувчиларнинг шу қутлуғ кунида байрам ва мукофот билан самимий табриклаймиз. Унинг шуҳратига яна шуҳрат қўшилаверсин.

С. ҲАСАНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратда: ўқитувчи Матлуба Мирсоатова ўқувчилари даврасида.
Д. АҲМАД суратлар.

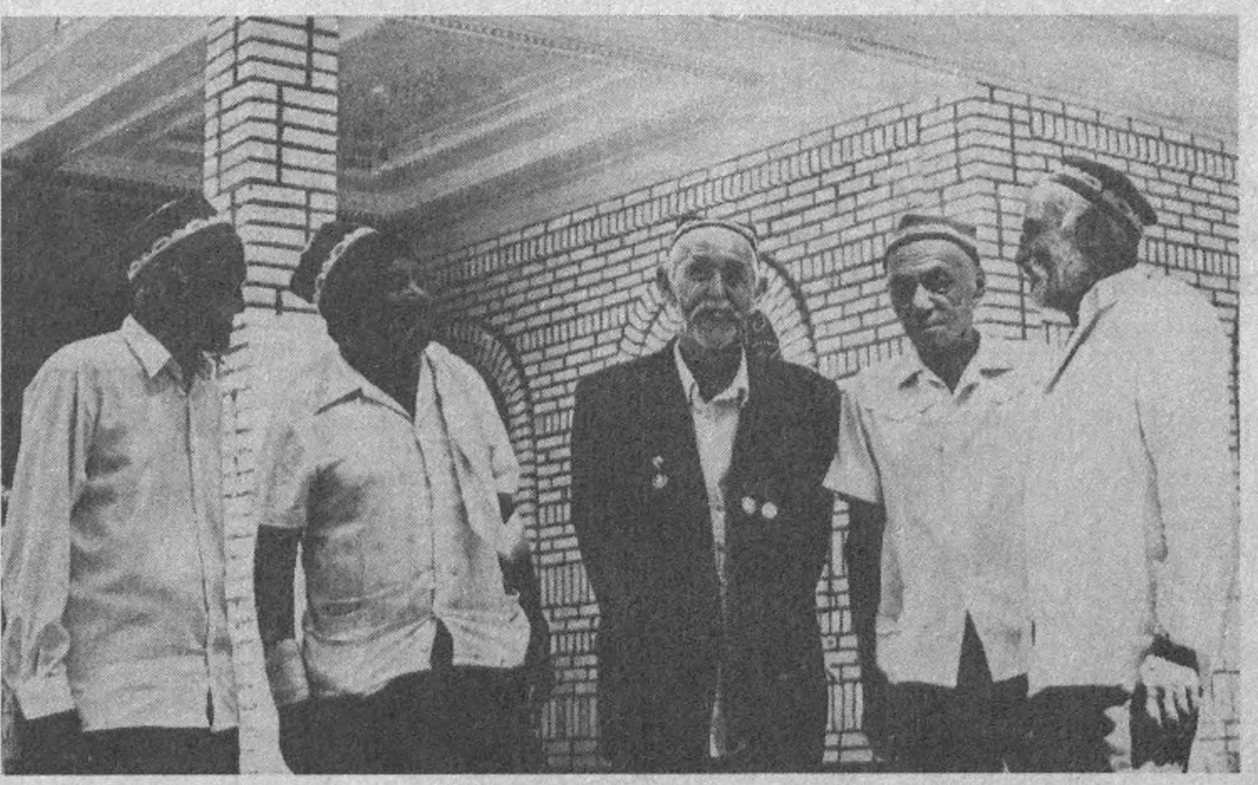

1 октябрь — Қариялар куни

Бўка туманида сўнгги йиллар ичида миллий услубда қурилган бир қатор савдо шахобчалари, умумий овқатланиш корхоналари, хусусий дўконлар, аҳолига маданий ва маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари фойдаланишга топширилди. Хусусан сўнгги ойлар ичида қад кўтарган «Оталар чойхонаси» гўзаллиги ва шинамлиги билан туман марказига файз бахш этиб турибди. Суратда: қариялардан бир гуруҳи Н. Алимов, А. Полвонов, К. Қуддусхўжаев, А. Хусанбоев, Қ. Кўлдошевлар чойхона олдида ўзаро суҳбатда.

БАХТИМИЗГА ОМОН БЎЛИНГЛАР

ХАЛҚИМИЗДА «Қари бор уйнинг зари бор», «Қари билганни пари билмас» деган пурҳикмат нақллар бор. Бу сўзлар маъносини чуқурроқ таҳлил этсак, улар бежиз айтилмаганлигига амин бўламиз. Зеро ҳаётимиз отахон ва онахонларимизсиз, бувижон ва буважонларимизсиз файзсиз ва мазмунсиз бўлур эди. Дарҳақиқат бундай кексаларимиз ҳар қанча эъзозу, ҳурматга лойиқдирлар. Уларнинг бебаҳо тажрибаларидан ўрганиш, панду-насиҳатларига қулоқ тутиш биз ёшлар учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Улар давралар тўрида савлат тўкиб ўтирар эканлар, бугунги дориломон кунларга етказганига, юрт истиқлолини кўриш бахтига мушарраф бўлганликларига шукроналар қиладилар. Элга тинчлик-омонлик, дастурхонимизга қут-барака, мамлакатимизда олиб борилаётган эзгу ишларга ривож тилаб, дуога қўл очадилар.

Маълумки, беш йилдан буён Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ташаббуси билан ҳар йили 1 октябрь — Қариялар куни сифатида байрам қилинмоқда. Ёшларга эътибор, кексаларга меҳру-мурувват кўрсатилаётган диёримизда ҳам ушбу сана алоҳида шодиёналик билан нишонланиб келинмоқда. Мустақилликка эришган дастлабки кунларданоқ Президентимиз, ҳукуматимиз томонидан уруш ва меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оилалар, ногиронлар, ёлғиз ва меҳнатга қобилиятсиз қарияларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатиб келинмоқда. Уларни ижтимоий ҳимоя этувчи бир қатор фармонлар, ҳукумат қарорларида буни яққол кўриш мумкин.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йилнинг 16 августидаги «Пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ҳамда республика бюджет корхоналарида ва ташкилотларида иш ҳақи миқдорини ошириш тўғрисида»ги фармони бу соҳадаги ўн тўққизинчи ҳужжат бўлганлиги фикримиз исботидир. Ана шу фармон асосида қарилик пенсиялари миқдори 1,33 бараварга, уруш ногиронлариники салкам икки бараварга ошди. Вилоятимизда ўртача пенсия миқдори 700 сўмга етди.

Вилоятимиздаги бир қатор корхоналар ва ташкилотларнинг ўзларида ишлаб, пенсияга чиққан фахрийлар, ногирон ва ёлғиз қарияларни бозор иқтисодиёти шароитида ижтимоий ҳимоялаш борасидаги ишлари диққатга сазовордир. Бундай саховатли, олийҳиммат ишлар «Оҳангаронцемент», «Оҳангароншифер» ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Қурилишпластмасс», «Нонмаҳсулотлари», «Темир-бетон буюмлари» комбинатларида кўплаб амалга оширилмоқда.

Ўтган ярим йил мобайнида ушбу корхоналарда 739 кишига 240 минг 545 сўм миқдорида ёрдам пули берилди. Жумладан, «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасида Наврўз байрами муносабати билан 372 нафар пенсионерга жами 93 минг сўм миқдорида ёрдам кўрсатилди.

Вилоят юк ташиш автотранспорти концерни олиб бораётган ишлар ҳам таҳсинга сазовордир. Хусусан, бу ерда мураккаб шароитда, кўп куч талаб қилинадиган жойларда ишловчи ҳайдовчиларни корхона ҳисобидан 55 ёшдан пенсияга чиқариш, меҳнат таътиллари муддатини 40 иш кунигача узайтириб бериш йўлга қўйилган. Автокорхонада пенсияга чиқаётган ходимларга бу ерда ишлаган ҳар бир йили ҳисобига 50 сўмдан 100 сўмгача бир мартабалик нафақа бериш, ногирон ва уруш қатнашчиларига эса ҳар ойлик пенсиясига 120 сўмдан тўлаш жорий қилинган. Албатта, бундай тажрибаларни бошқа корхоналар ҳам ўрганиб, ўзларида жорий қилсалар, оммалаштирсалар арзийди.

Вилоятимизда республика Президентининг 1991 йил 27 майдаги «Ўзгалар ёрдамига муҳтож ёлғиз фуқароларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг қўшимча чоралари ҳақида»ги фармонини бажариш юзасидан ҳам бир қатор хайрли ишлар амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда вилоятда 4703 ёлғиз қариялар бўлиб, улардан қаровчиси бўлмаган 4003 нафарига ёрдам кўрсатувчи бўлимнинг 545 нафар ходимлари бириктириб қўйилган. Улар доимий равишда қариялар соғлиқларини назорат қилиб борадилар, оғирларини енгил қилиб, дуоларини олмоқдалар.

Шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари ҳам ўз ҳудудларидаги қарияларга ғамхўрлик кўрсатишни асосий вазифаларидан деб биладилар. Ёлғиз кексалар, ногиронларни оталиқ корхона, ташкилотларга бириктириб қўйиш улар ҳолидан доимий бохабар бўлиб туриш имконини беради. Ҳозирда вилоятда 2754 нафар қаровчисиз кексалар жамоа хўжаликлари, саноат бирлашмалари, корхона ва муассасаларга бириктириб қўйилган. 79 кишининг нафақасига эса оталиқ ташкилотлар томонидан қўшимча маблағ тўлаб келинмоқда. Оталиқ ташкилотлар ва ҳокимликлар томонидан биринчи ярим йилликда 79 нафар уруш ногирони, 44 нафар урушда ҳалок бўлган оилалар хонадонларига телефон ўтнатилди, 216 нафарининг уйлари таъмирлаб берилди.

Ўтган ярим йилликда ёлғиз кексаларнинг 266 нафари шифохоналарда саломатликларини тиклаб қайтдилар, 139 киши оромгоҳ ва сиҳатгоҳларда бўлдилар. Бу каби мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Турли байрамлар, улуғ айёмларда ёлғиз кексаларни йўқлаш, совға-саломлар тарқатиш уларнинг кўнгилларини кўтариб, ўксик қалбларига бир олам шодлик улашади, албатта.

Вилоят бўйича «Наврўз» айёмида 9845 кишига 1,6 млн. сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатилди, мингга яқин кишига зарур озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди.

Қибрай туманида Наврўз муносабати билан ўтказилган хайрия марафонидан тушган 2 млн. сўмга яқин маблағ ҳам саховатли ишлар учун сарфланди. 1,5 минг кишига байрам совғалари улашилди. «Қибрайгаз» идораси ходимлари ҳам ўн нафар моддий муҳтож хонадонга бепул газ ўтказиб бериб, савобга дахлдор бўлдилар.

Парваришга муҳтож бўлган боқувчисиз уруш ва меҳнат ногиронлари, болаликдан ногиронларни ижтимоий муҳофаза қилишнинг яна бир тури уларни қариялар уйларига жойлаштириб, доимий давлат таъминотига ва парваришига олишдир. Ҳозир вилоятдаги мавжуд икки интернатда 610 нафар қария яшамоқда. 8 нафар малакали шифокор, 36 тиббий ҳамшира, 140 энага туну-кун улар қошида парвоналар. Уларнинг тинч — ҳаловатли ҳаётлари учун ўтган ярим йилликда анчагина маблағ сарфланди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Олмалиқ гўшт комбинати, Олмалиқ аммофос ишлаб чиқариш бирлашмаси, Оҳангарон цемент бирлашмаси сингари оталиқ ташкилотлари ҳам доимий равишда бу қариялар уйларига моддий ёрдам, маънавий мадад бериб келмоқдалар.

Айни кунларда республикада пахта йиғим-терими қизғин паллага кирган. Ана шундай дамларда катта-кичик ўз ўрнини пахтазорда деб билиб, Ўзбекистонимизнинг улкан «оқ олтин» хирмонига ўзининг муносиб улушини қўшмоқда. Албатта, бу умумхалқ ҳашарида ғайратли, меҳнаткаш отахон ва онахонлар четда туришни ўзларига муносиб кўрмаяптилар. Хусусан, Бекобод туман фахрийлар кенгаши раиси Бобохон Отахонов бошлиқ қариялар «Биз ҳам пахтакорга мададкормиз» деб ҳиммат камарини белига боғлаб, ташаббус билан далага чиқдилар. Шукрулло Эргашев, Ширин Тўраев каби кексалар йиғим-теримда жонбозлик кўрсатиб, ёшларга ўрнак бўлмоқдалар. Худди шу каби кекса отахон-онахон ҳашарчилардан иборат бригадалар вилоятимизнинг ҳар бир пахтакор туманларидаги барча маҳаллалар қошида ташкил этилган.

Бугун байрам... кекса отахон ва онахонларни йўқлаб, уларнинг саҳий, мурувватли қалбларига қувонч улашиладиган, меҳр кўрсатиладиган кун. Улар нафақат йилнинг бир кунида, балки ҳар куни, ҳар соатда эъзоз-у ҳурматга, эътиборга лойиқдирлар. Биз ҳам ўз ўрнида вилоятимиздаги барча нуроний кексаларни байрам билан қутлаймиз, уларга соғлиқ-саломатлик, доимий хушкайфият, ватанимиз равнақи йўлидаги фидокорона ишларида ютуқлар тилаймиз.

В. АРУТЮНЯН,
Вилоят ижтимоий таъминот бошқармаси бошлиғининг биринчи муовини.

ҲАФТАЛИК TV ТВ TV КЎРСАТУВЛАР

ДУШАНБА, 2

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Аралаш».** Болалар учун ҳажвий киножурнал.
18.25 **Тўхтасин Жалилов номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Футбол шарҳи.
19.40 **«Шарққа ошифта шоир». Сергей Есенин таваллудининг 100 йиллигига.**
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати.**
21.40 **ЎзТВ хазинасидан. Ўткир Ҳошимов. «Дунёнинг ишлари».** Телеспектакль. 1-қисм.
23.00 Эълонлар.
23.05—23.30 **«Ахборот».**

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Кўзмунчоқ».
19.00 «Бу бўстон аро...».
19.30 «Деҳқон ҳиммати».
20.00 **«Спорт-тайм».**
20.30—22.05 «Жазда фақат қизлар». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.00—21.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.35—00.30

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультқарусель».

«ОМАД» таништиради:

19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Жаҳон географияси».
21.40 Эълонлар.
21.45 Видео — «О».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Курьер».
23.50 «... яна об-ҳаво ҳақида».
24.00 — 00.10 «Постфактум».

СЕШАНБА, 3

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 **ЎзТВ хазинасидан. Ўткир Ҳошимов. «Дунёнинг ишлари».** Телеспектакль. 1-қисм.
10.20 Немис тили.
10.50 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Она тили.
12.00 «Ишбилармон».
12.20 «Қўғирчоқлар — менинг дўстларим».
12.55 «Вазият».
13.30—15.30 **«Умидлар йили».** Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**

Ўзбек киносининг 85 йиллигига

18.10 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**

*

18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Ўзбекистон» меҳмонхонаси — меҳмонлар кошонаси».
19.40 Бир жуфт қўшиқ.
19.50 «Кеча ва бугун».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати.**
21.40 **ЎзТВ хазинасидан. Ўткир Ҳошимов. «Дунёнинг ишлари».** Телеспектакль. 2-қисм.
23.00 Эълонлар.
23.05—23.30 **«Ахборот».**

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Мультфейерверк».
18.45 «Табиат дунёси».
19.35 **«Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».**
19.55 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 «Видеогид».
21.30 «Теле-ателье-шоу».
21.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.20—24.00 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30—9.00

* * *

18.00—21.45

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.40—00.40

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

* *

19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.15 «Актёрлар куйлаганда». Киноконцерт.
20.55 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.55 «Жаҳон ва биз».
22.40 — 23.40 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 4

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 **ЎзТВ хазинасидан. Ўткир Ҳошимов. «Дунёнинг ишлари».** Телеспектакль. 2-қисм.
10.20 Инглиз тили.
10.50 «Ёшлик» студияси. «Фахрийлар — фахримиз».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё.
12.00 Алифбо сабоқлари.
12.30 **«Кичкинтой» устахонаси.**
13.05—15.05 **«Биз танлаган йўл».** Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 Мультфильм.
18.25 **«Хотира». Ўзбекистон халқ артисти Отажон Худойшукуров.**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Спорт хабарномаси.
19.35 **«Вақт — ҳакам».** Публицистик кўрсатув.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати.**
21.40 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.
22.20 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30—23.55 **«Ахборот».**

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Ўзим ҳақимда...».
19.00 **«Жонли тил».**
20.00 «Тет-а-Тет».
20.20 «Фильмлар ва тақдирлар». Кинокўрсатув (рус тилида).
21.10 Мусиқий танаффус.
21.40—23.10 «Кинематограф».

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30—9.00

* * *

18.00—21.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.40—01.20

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультқарусель».

«ОМАД» таништиради:

19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.50 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 5

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 **«Ёшлик» студияси. «Тафаккур».**
9.40 «Илҳом мавжлари». Ҳосият Бобомуродова.
10.00 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 «Болалар меҳмонхонаси».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
12.00 Чолғу куйларидан концерт.
12.30—14.00 **Бокс. Осиё чемпионати. «Алпомиш» спорт саройидан олиб кўрсатилади.**

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**
18.10 **«Илҳом». Ижодкор ёшларнинг телевизион клуби.**
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 **«Нон таъми».**
19.50 **«Юзма-юз».**
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати.**
21.40 **«Ёд этарман». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фотима Баротова.**
22.15 «Товон тўлов». Бадиий фильм.
23.40 Эълонлар.
23.45—00.10 **«Ахборот».**

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Кўнгил».
18.40 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.00 «Ишингиз бароридан келсин!».
19.10 «Теле-ателье-шоу».
19.20 Видео янгиликлари.
19.40 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
20.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.15—22.55 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30—9.00

* * *

18.00—21.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.40—00.25

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Замандас» (қозоқ тилида).
20.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.45 «Юксак мақсадлар йўлида».
22.10 — 22.50 «Қалбим кўри».

ЖУМА, 6

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Савоя»нинг ўғирланиши». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Математика.
12.00 «Кашф этилаётган имкониятлар».
12.30 **«Ёшлик» студияси. «Мўъжизалар оламида».**
13.00—14.30 **Бокс. Осиё чемпионати. «Алпомиш» Спорт саройидан олиб кўрсатилади.**

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **Янгиликлар.**

Ўзбек киносининг 85 йиллигига

18.10 **«Ўзбек киносининг барҳаёт саҳифалари».**

*

18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Ҳаракатда баракат».
19.40 **«Инсон ва қонун».**
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати.**
21.40 Мумтоз мусиқа кечаси.
22.20 **Олтин мерос. «Олим Хўжаев». Таваллудининг 85 йиллигига.**
23.10 Эълонлар.
23.15—23.40 **«Ахборот».**

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.00 «Параллель».
19.30 «Кўнгил қолма муҳаббатдан». Фильм-концерт.
19.50 **«Экология ва ҳаёт».**
20.20 «5+1».
20.50 «Шоҳсупа сари» (рус тилида).
21.20—22.40 **«Жаҳон мусиқаси дурдоналари». Жузеппе Верди. «Трубадур» операси.**

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 7.30—9.00

* * *

18.00—21.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.40—02.10

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультқарусель».

«ОМАД» таништиради:

19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Кулгига нима етсин!».
21.15 Эълонлар.
21.20 «Даракчи».
21.30 Эълонлар.
21.35 — 23.15 Видео—«О».

ШАНБА, 7

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Санъат ғунчалари».
9.30 Комил Аваз. «Жаббу — жўжакнинг ҳийласи». Огаҳий номидаги Хоразм вилоят театрининг спектакли.
11.10 **«Дўстлик чечаклари». Рўзи Қодирий таваллудининг 70 йиллигига.**
11.40 **«Қўшиғимдасан, Ватан». Мусиқий композиция.**
12.15 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
13.15 «Истеъдод қирралари».
13.55—14.25 **«Оила».**

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **«Бўталоқ». Республика Қўғирчоқ театрининг спектакли.**
18.45 Спорт хабарномаси.
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Ахборот»** (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 **«Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.**
20.00 **«Ўзбекистон янгиликлари»** (инглиз тилида).
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ахборот».**
20.55 Эълонлар.
21.00 **Бокс. Осиё чемпионати. Ярим финал.**
22.00 «Сурнай навоси». Видеофильм.
22.45 **«Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.**

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Табиат дунёси».
10.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.25 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 «Видеогид».
12.00 «Теле-ателье-шоу».
12.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.50 «Кинонигоҳ».
14.30—18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

*

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Антенна».
19.30 «Пульс». Хабарлар.
20.00 «Оқ соя».
20.30—22.30 «Кинематограф».

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.00—21.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.35—00.15

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Безнен мирас» (татар тилида).
10.40 «Қора чайка». Болалар учун фильм.
12.15 «Ширу-шакар».
13.00 — 13.20 «Булоқлар кўз очганда».

***

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультқарусель».
19.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.20 «Би-Би-Си» янгиликлари.
20.30 «Монитор-Осиё».
21.15 «М» — хабар.
21.25 «Хушчақчақ суҳбат».
22.05 «Бу ажиб дунё».
22.25 «Интердиалог».
23.05 — 23.15 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

ЯКШАНБА, 8

ЎзТВ I

7.00—9.00 **«Ассалом, Ўзбекистон!».** Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.00 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 **«Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан».**
11.00 «Хотира». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Рихсивой Орифжонов.
11.50 **«Шоҳруҳ» клуби.**
12.20 **«Қўшиқларим сизга армуғон».**
12.50 **Бокс. Осиё чемпионати. «Алпомиш» спорт саройидан олиб кўрсатилади.**
13.50 «Цирк! Цирк! Цирк!».
14.35—15.05 «Халқ ижодиёти».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 **«Томоша» ахбороти.**
18.15 «Болалар — гуллолалар».
18.35 «Ойнаи жаҳонда...».
18.55 Эълонлар.
19.00 **«Панорама»** (рус тилида).
19.30 Эълонлар.
19.35 **«Шарқ тароналари». Индонезия ва Ўзбекистон санъат усталарининг концерти. «Туркистон» саройидан ёзиб олинган.**
20.25 Эълонлар.
20.30 **«Ҳафтанома».**
21.30 Эълонлар.
21.05 **Бокс. Осиё чемпионати. Финал.**
22.05 Бир жуфт қўшиқ.
22.15 **Футбол. Олимпиада ўйинларининг саралаш турнири.** Қозоғистон — Ўзбекистон терма командалари.
23.05 Эълонлар.
23.10—23.40 **«Ҳафтанома».**

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

10.00 «Омад» тақвими.
10.05 «Кўнгил».
10.10 «Муҳаббатга ошно қалблар».
10.30 «Ишингиз бароридан келсин!».
10.40 «Теле-ателье-шоу».
10.50 Видео янгиликлари.
11.10 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
12.00 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.45—14.25 «Кинонигоҳ».

* * *

17.00 «Совға».
17.30 «Жаҳон географияси».
18.20 Эълонлар.
18.25 Видео—«О».
20.05 Эълонлар.
20.10 «Курьер».
20.30 «...яна об-ҳаво ҳақида».
20.40 «Постфактум».
20.50 «Кулгига нима етсин!».
21.15 «Автосалон».
21.35 «Америка юлдузлари».
22.05 Эълонлар.
22.10 «Даракчи».
22.20 Эълонлар.
22.25—00.05 Видео—«О».

ЎзТВ III

РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 18.00—22.45

* * *

РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ 22.45—02.05

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!». Мультфильм.
9.30 «Жонли сайёра».
10.00 «Менинг кучам».
10.15 «Коллекция».
10.35 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.05 — 12.15 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).

***

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.05 «Чинсэн».
21.55 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.05 «Кинотриада».
23.05 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
23.15 — 23.35 «Бу ажиб дунё».

Инсон одоби билан гўзал

Мавзуни ёзувчи журналист Мақсуд ҚОРИЕВ олиб боради

Илму одоб сабоғи.

Даврон АҲМАД сурат-лавҳаси.

Ҳаёт сабоқлари

БИР ОҒИЗ ШИРИН СЎЗ

БИР оғиз ширин сўз кўнглингизни тоғдек кўтаради, билакс, қўпол, аччиқ сўз юрак-бағрингизни вайрон этади. Уйда, ишда, жамоатчилик жойларида муомалада, юриш туришда мулоқот чоғида одамларнинг бир-бирига самимий муносабати кўнглингизни тоғдек кўтаради, соғлиғингизга-соғлиқ қўшади. Баъзан шундай бўладики, иш жойингизда бирор ноаниқлик, чақимчилик туфайли идора бошлиғи кўнглингизга озор беради. Бунинг оқибатида ўша куни ишингизда натижа бўлмайди.

Яқинда бир воқеанинг гувоҳи бўлдим:

Троллейбусда одам кўп эди. Бунинг устига кун иссиқ. Бекатларда ҳайдовчи орқа эшикларни очмасдан ҳар бир кишининг чипта олган ёки олмаганлигини синчиковлик билан суриштириб туширарди.

Навбатдаги бекатга келганда бир мўйсафид чол зўрбазўр тушаётган эди ҳайдовчи унга бақириб:

— Ҳей чол, чипта олдингизми? — деди.

Қария унга:

— Мен нафақахўрман, ўғлим, — деди-да троллейбус зинасидан эхтиётлик билан туша бошлади.

— Бўлмаса рухсатномангизни кўрсатмайсизми?

— Ҳозир болам, ҳозир...

Чол қўлидаги халтачасини очиб, рухсат дафтарчасини қидира бошлади. Иссиқдан ҳолдан толган йўловчилар «Тезроқ бўлмайсизми?» деб бақиришарди.

Чол шўрлик қийин аҳволда қолган. Хуллас, ўша гувоҳномани топиб кўрсатди-ю, кейин тушиб кетди.

Кимдир:

— Нафақахўрлиги кўриниб турибди-ю, намунча зарда қилмасангиз, — деди тушаётиб.

— Бунақалар сон-мингта. Ҳа, ўзингизчи чипта олдингизми? — деди яна ҳайдовчи.

Йигит гувоҳномасини кўрсатиб тушиб кетди.

Мана сизга, кўриб турибсизки, битта троллейбусдаги ҳангома. Бунда қанча одамнинг кайфияти бузилмоқда.

Ота-боболаримиз удумлари, насиҳатларида ширин сўзли бўлиш, бир-биримизга иззат-икром кўрсатиш ҳақида қанчадан-қанча ибратомуз гаплар бор. Айниқса кексаларга, аёлларга нисбатан ҳурмат хусусида. Халқимиз қадимдан ана шу анъаналарга амал қилиб келди. Агар қўлингдан келса чумолига ҳам озор берма, деган нақл шарқ оламида энг кўп тарқалгандир.

Аллоҳга минг бор шукурлар бўлсинки, мустақилликка эришдик. Миллий одатларимиз, анъаналаримиз, расм-русумларимиз ҳаётимизга қайтди. Фарзандларимизни ёшлигидан юксак аҳлоқ, одоб эгалари этиб тарбиялашга ҳаммамиз биргалашиб киришиш вақти етди. Кексаларга, аёлларга ҳурмат-иззат, меҳрибонлик кўрсатиш шиоримиз бўлсин! Бирор одам ноҳақлик қилса, тарбиясизлик кўрсатса кўпчилик бўлиб, уни тартибга солайлик. Токи ана шундай номаъқулчилик, одобсизликка йўл қўймасин.

Биз вояга етказадиган соғлом авлодимиз ҳам жисмоний, ҳам ақлий жиҳатдан баркамол бўлсин, одобли, ахлоқли, олижаноб инсонлар бўлиб етишсин.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ,
меҳнат фахрийси, Зангиота тумани.

Спорт Спорт Спорт Спорт Спорт

Эртага Тошкентда бокс бўйича XVIII Осиё чемпионлиги мусобақалари бошланади

«АЛПОМИШ»ГА МАРҲАМАТ

МУСТАҚИЛ Ўзбекистонимиз йирик спорт мусобақалари марказига айланиб бормоқда. Яқинда ўтказилган «Президент кубоги» халқаро теннис турнири, Биринчи Марказий Осиё ўйинлари сўзсиз спортимиз ҳаётида катта ва муҳим воқеалардан бўлиб қолди.

Эртага эса Тошкентда катта бокс мусобақалари бошланади. Бирин-кетин она юртимизга Хитой, Япония, Жанубий Қурия, Ҳиндистон, Малайзия, Эрон ва бошқа мамлакатлардан «чарм қўлқоп» усталари етиб келишмоқда. Тошкентда ўтадиган Осиё чемпионатида кечагача 19 мамлакат жамоалари қатнашиш истагини билдирдилар.

— Осиё боксчиларининг Тошкентда ўтадиган чемпионати спортимиз ҳаётида янги саҳифа очади,— дейди Ўзбекистон бокс федерацияси масъул котиби Алишер Қодиров,— Тошкентимиз йирик мусобақалар ўтказишда озми-кўпми тажриба тўплаяпти. Биз ҳам бу чемпионатни юксак савияда нафақат унинг қатнашчилари балки томошабинларга ҳам манзур бўла оладиган даражада ўтказиш чора-тадбирларини кўриб қўйдик.

Эртага пойтахтимиздаги «Алпомиш» спорт саройида бокс бўйича Осиё қитъаси чемпионати байроғи кўтарилади. Мухлисларни она юртимиз спорт шарафини кимлар ҳимоя қилиши қизиқтиради, албатта. Марҳамат: Ўзбекистон терма жамоаси сафида рингга чиқадиган боксчилар билан танишинг: Дилшод Йўлдошев, Ҳикматулла Аҳмедов, Улуғбек Иброҳимов, Муҳаммадқодир Абдуллаев, Наримон Отаев, Карим Тўлаганов, Дилшод Ёрбеков, Руслан Чагаев. Номлари тилга олинган боксчиларнинг икки нафари вилоятимиз вакилларидир. Булар ангренлик Улуғбек Иброҳимов ва ўртачирчиқлик Карим Тўлаганов. Яна бир боксчимиз ангренлик Темир Иброҳимов эса захирадаги боксчилар рўйхатида.

Маълумки Хиросимада ўтган 12-Осиё ўйинларида Ўзбекистон боксчиларидан Алишер Авезбоев (91 кг) ва Олег Маскаев (91 кгдан юқори) олтин, 67 кг вазнда Наримон Отаев ва 75 кгача вазнда Дилшод Ёрбековлар бронза медалларига сазовор бўлган эдилар. Терма жамоамиз устозлари Осиё чемпионатида камида 2-3 та олтин ва 5-6 та кумуш ҳамда бронза медалларини қўлга киритишни режалашган. Биз эртага бошланадиган Осиёнинг энг кучли «чарм қўлқоп» усталари баҳсида ўзбекистонлик боксчиларга омад тилаймиз.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Шарқнинг буюк алломалари

ЗАМАХШАРИЙ КИМ?

ШАРҚ манбаларининг кўпида бу олимнинг тўла номи Абулқосим Жоруллоҳ Маҳмуд ибн Умар ибн Аҳмад аз-Замахшарий ал-Хоразмий деб келинган. Абулқосим — бу алломанинг кунясидир, яъни у ўғлининг номи билан аталиб, Қосимнинг отаси деган маъно чиқади. Кўпинча арабларда киши ўғил фарзанд номи билан — фалончининг отаси сифатида шуҳрат топган, ҳатто уларда ҳали туғилмаган ўғлига аввалдан от қўйиб, ўзини эса ўша туғиладиган ўғли номи билан аташ одат бўлган. Бундан чиқди, Замахшарийнинг оти Маҳмуд, отасининг оти Умар, бувасининг оти Аҳмад бўлган бўлади. Ўзи асли хоразмлик бўлгани учун Хоразмий. Хоразмнинг Замахшар қишлоғидан бўлгани учун эса Замахшарий деб аталган. Кейин унинг Жоруллоҳ — Аллоҳ қўшниси деган номи ҳам бор. Бу бир қадар Маккаи мукаррамада яшаганлигидан нишона эди.

Замахшарий милодий йилнинг 1075-йида, ҳозирги ҳисоб билан 19 март кунида туғилган.

Тарихчиларнинг ёзишича Абул Қосим яхшигина ҳаттот ҳам бўлган экан. Баъзан одамларга дуойи салом ёзиб берар, китоб-рисолалар кўчирар, шу йўл билан камбағал оиласига бир қадар ёрдам ҳам берар экан.

17 ёшида илм истаб Бухорога йўл олади. Шу тариқа у Марв, Нишопур, Исфаҳон, Дамашқ, Бағдод, Ҳижозда яшайди. Ҳатто Маккани икки марта зиёрат ҳам этади.

Бу ерда у араб тили грамматикаси бўйича иш қилади. Луғат соҳасида ишлаб, араб лаҳжаларини ўзлаштиради, араб мақоллари, маталлари, ҳикматларини теради, ҳатто араб одатлари, теварак атроф географиясини ўрганади ва бу борада таълиф қилишга тушади. Олимларнинг ёзишича, у Макканинг ўзида беш йилча яшаган. Ундан кейин юртига қайтиб сўнгги умрини Хоразмда ўтказади. 1144 йили 14 апрелда шу ерда вафот этади. 1333 йилда Хоразмда бўлган араб сайёҳи Ибн Батута Замахшарий қабрини кўради, у қуббали мақбара экан, деб ёзади.

Замахшарий элликдан ортиқ асар ёзган. Ҳатто у кўп асарларини араб грамматикаси ва луғат илмига бағишлайди. Қуръонга шарҳлар битади, аруз борасида ҳам, тафсир соҳасида ҳам, жуғрофия, қонуншунослик, фиқҳ каби соҳаларда асарлар ёзади. Унинг асарлари дунё бўйлаб тарқалиб кетади, улар ҳозир дунёнинг кўп кутубхоналарида мавжуд. Ҳозирги таъбир билан айтсак, Замахшарий том маъноси билан тилшунос ва диншунос олим эди.

Замахшарийнинг энг кўп тарқалган асарларидан бири «Муқаддимат ал-адаб» («Адабиётга кириш») дир. Муаллиф бу асарини ёзиб Хоразмшоҳга тақдим этган. Бу асарнинг ҳозирги кунда дунё миқёсида тарқалганига эътибор берсак, муаллиф давридан бошлаб жуда кўп кўчирилган, XIII аср охиридан то XIV аср охиригача турли йилларда кўчирилган йигирмадан ортиқ нусхалари сақланиб қолган. Шуниси диққатга сазоворки, буларнинг кўпи Хоразм ерида кўчирилган. Ҳатто Истанбулда Хожи Башироға кутубхонасида сақланадиган 1394 йилдаги нусхаси ҳам (инв. №648) хоразмли котиб — Шамс ал-Хивакий томонидан кўчирилган.

Тошкентда Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти хазинасида Замахшарийнинг «Муқаддимат ал-адаб» асарининг бир қанча қўлёзма нусхаси бўлиб, уларнинг бири 2699 рақамли қўлёзма, бу асар 194 варақ, ҳар бир бетида 7 йўлдан, форсча-туркча шарҳлари ҳам бор. «Муқаддимат ал-адаб» муаллифнинг бошқа таълифларига қараганда кўп олимларнинг диққат-назарига сазовор бўлган экан. Унинг ўзбекча ва форсча қилинган таржима нусхаси энг эски бўлиб, у XIII аср ўрталарида (1257 йил) ёзилган. Берлинда сақланаётган бу асар қўлёзмаси эса 1282 йили кўчирилган. Диққатга сазовор томони шундаки, муаллифнинг бу номдаги асарининг кўп нусхалари Хоразмда кўчирилган нусхалардир.

Абдусодиқ ИРИСОВ.

ШАЙХ САЪДИЙ ҲИКОЯТЛАРИ

Бизнинг даврамизда эпчил, тийрак, қувноқ ва ширинзабон бир йигит бор эди. У ҳеч маҳал қайғурмас, лабидан бир он ҳам кулги аримасди. Орадан анча вақт ўтиб, бир-биримиз билан учраша олмадик. Бир сафар унга дуч келдим. Уйланибди, жойланибди, бола-чақали бўлибди, шодлигининг гули сўлибди. Ундан сўрадим: «Хўш, аҳволинг нечук, қандай яшаяпсан?» У деди: «Болалик бўлганимдан кейин, ўзим болалик қилиқларини ташладим».

***

Икки тоифа одам бу дунёдан ҳасрат билан ўтади: бири, йиғиб йиғиб емаган, иккинчиси, илм олиб, илм олиб, илмига амал қилмаган!

Фозил агар бўлса бахиллик иши,
Эрта-ю кеч таъна қилур ҳар киши.
Юз гуноҳи бўлса карам соҳибин,
Айби ёпилгайдир шу эҳсонидин.

САВОБГА БОТГАН ЙИГИТ

СИЗ уни яхши танийсиз. Ҳамиша самимий, қувноқ. Қачон кўрсангиз қўли кўксида! Учрашиб қолсангиз, кўнглингиздаги гапларни айтиб, қулфи-дилингизни очади.

Биз қаламга олаётган инсон Олимжон Ҳакимов. Уни барча журналистлар, нашриётдагилар жуда яхши билишади, ҳурматлашади. Ўзи севимли журналимиз «Саодат»да техник муҳаррир бўлиб, узоқ йиллардан бери ишлайди. Журнални безаб чиқаришда шу олийжаноб йигитнинг хизматлари катта. Аммо, биз унинг иш фаолияти тўғрисида эмас, одамийлиги, инсоний фазилатлари хусусида фикр юритмоқчимиз.

Қалам аҳли, матбуотчилар доирасида Олимжоннинг обрў-эътибори ўзига яраша. Яқинда журналистлар жамоатчилиги «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» газеталарининг муҳаррири, талантли журналист Эркин Эрназаровнинг 50 ёшга тўлган кунини нишонлади. Унда кўпчилик — атоқли журналистлар, муҳаррирлар, Эркиннинг энг яқин кишилари тўпланишган эди. Касбдошларимизни қадрлаш, иззатлаш бу, албатта, энг яхши одат-анъанамиздир. Учрашувга борсак, Олимжон ўша ерда экан. Қўллари кўксида, меҳмонларни жой-жойига ўтқазмоқда. Ҳар дақиқа келиб, нима зарур, хизмат борми, деб сўраб кетади.

Фикрга толаман: бу йигит ўзининг меҳр-шафқатли ишлари билан савобга ботиб кетса керак, деб.

Газета, журналларда, босмахона ходимлари ўтказадиган мавлуд маросимлари, турли тантаналар, йиғинларда биз Олимжонни одамлар кўнглига йўл топиб, савобли иш қидириб, ўша ерда ҳозиру-нозир турганининг, чопиб-елиб, хизмат қилаётганининг гувоҳи бўламиз. Ҳали қарабсизки ош ташиган, чой олиб келаётган, хуллас, бу олийжаноб камтарин йигит ҳар қандай хизматдан ҳам бўйин товламайди. Ҳаётда Олимжонга ўхшаган инсонлар кўплаб топилади. «Тошкент ҳақиқати» газетасида узоқ йиллар ишлаган Зарифжон Муҳаммаджонов, «Ўзбекистон овози»даги Юнус Зиёдов ана шулар жумласидандир.

Бундай элпарвар, холис хизмат қилиб, бировнинг кўнглини оладиган, меҳр-шафқатли, оқибатли одамлар буюк алломамиз Бобо Машраб айтганларидек, ўзларининг саховатли ишлари билан Хажга борганлик савобини олурлар.

Биз азиз ҳамкасбимиз Олижмон Ҳакимовга кўп хайрли ишларида камол тилаймиз, биздан қайтмаса, Аллоҳдан қайтсин!

Маҳмуд БОРИЕВ.

УСТОЗ

Устоз, шу биргина сўздан қанча маъно ўқиш мумкин. Бу сўзни эшитган киши беихтиёр биринчи муаллимини ёдга олади. Демак эндигина ҳарф ўрганиб боаликнинг шўх оламидан ҳаёт сари қадам қўйган кунлари кўз олдидан ўтади. Биз-ку ёруғ, озода хоналарда, олий маълумотли муаллимлар қўлида тарбия олдик. Шундай кунларга етиб келгунча қанчадан-қанча заҳмат чеккан кишилар бор. Улар худди шу биз, бизнинг фарзандларимиз тарбия, илм олиши учун бутун куч-ғайратларини, билимлари, ҳатто ҳаётларини бахшида қилишган.

Мен Собиржон домла Раҳимий ҳақида шогирдларидан кўп маротаба яхши фикрлар эшитганман.

Уни Тошкентда кўпчилик танийди. Айниқса Эски Себзор даҳасидаги бир неча қўшни маҳаллаларда яшовчи кекса авлод кишиларидан ёшликда кимда ўқигансиз деб сўрасангиз, улар «Собир домлада» деб бу кишининг номини ҳурмат билан тилга олишади. Одамлар ҳурмати ва муҳаббатини қозониш эса катта бахт.

Собиржон Раҳимий инқилобдан олдиноқ маърифатпарвар киши сифатида шуҳрат қозонган. Унинг отаси ҳам саводхон киши бўлган эди. 1907 йилдаёқ Собиржон ўз укаси Шокиржон Раҳимов билан ўқитувчилик қилган. Собиржон домланинг ўзига хос хусусиятларидан бири янгиликка интилиш эди. Мактабда янги усулда ўқита бошлади. География, тиббиёт фанларини болалар қизиқиш билан ўргандилар.

1910 йилда Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий Тошкентда қисқа вақтда бўлганида шу мактабда дарс берган. Янги усулда ўқитишни такомиллаштиришга ёрдам қилди. Дарсдан сўнг Ҳамза Ҳакимзода билан янги китоб, газеталар ўқиб муҳокама қилишар, биргаликда ҳар хил томошаларга боришар эди. Бу суҳбатлар Собиржон домлада катта таассурот қолдирди. У ташкил қилган мактабга янги бино ажратилди. Собиржон Раҳимий директор этиб тайинланди. Шундай вақт келдики, катта ёшдаги кишиларнинг саводсизлигини тугатишга ҳам жиддий эътибор берилди. 1918—1920 йилларда Собиржон домла ташаббуси билан Себзор даҳасида яшовчи меҳнаткашлар учун саводсизлик ва чала саводликни битириш курслари ташкил қилинди.

Кейинчалик 1930 йилда С. Раҳимий ўз савиясини ошириш мақсадида Тошкент Давлат дорилфунунининг педагогика факультетига ўқишга кириб, уни 1934 йилда тамомлади. Ана шу ўқиш йилларида талабалар билан Чиноз туманида, Хоразм вилоятининг Манғит ва Тожикистоннинг барча туманларида бўлиб қишлоқда маданий-оқартув ишларини яхшилаш, ўқитувчилар тайёрлаш ишларига яқиндан ёрдамлашди. У Тошкентда «Ташсельмаш» заводи қошидаги қисқа муддатли курсларда ва ишчиларнинг кечки университетида дарс берди. Дорилфунунни тамомлагач, ўсимликларни ҳимоя қилиш техникумида, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги ва Тошкент молия иқтисод институтлари қошидаги рабфакларда дарс берди.

С. Раҳимовдан таълим олган ўқувчилар республикамиздаги хўжалик ва маданий соҳаларнинг таниқли кишилари бўлиб етишдилар. Биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов, меъмор Жаҳонгиров, шоир Қ. Муҳаммадий, физика-математика фанлари номзоди А. Акбаровлар ҳам Собиржон отанинг ўқувчилари бўлишган.

Собиржон домла ҳақида кўп бора газеталарда, журналларда шогирдларининг дил сўзлари ёритилган. Улар хоҳ шоир, хоҳ олим, хоҳ ўқитувчи бўлишмасин, ўша суронли йилларда биринчи бор ҳарф ўргатган устозларини доимо эъзозлашган.

Ўзбекистон халқ таълимининг фахрийларидан бири, республика аҳамиятидаги нафақахўр марҳум Собиржон Раҳимий ўз меҳнатлари, билими билан яхши ном қолдирди.

Шайхонтоҳур тумани халқ таълими бўлими ҳузуридаги фахрийлар кенгаши Собиржон Раҳимийнинг номини абадийлаштириш мақсадида катта ишларни амалга оширишмоқда. Шунингдек, кенгаш Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва унинг Аталар қўмитасига шаҳар мактабларидан бирига биринчи маорифчи ўқитувчи Собиржон Раҳимий номини бериш таклифини киритди. Ҳа, бизнинг инсонпарвар элимизда ҳеч ким, ҳеч қачон эътибордан четда қолмайди, унутилмайди.

Меҳнат фаолиятини халқ фаровонлиги йўлида сарф этган, эзгу ишлари билан ибрат бўлган инсонлар Собиржон домладек доимо халқ эъзозида бўлади.

Моҳира МИРЗИЁ қизи.

Янги китоблар

ЭЗГУЛИККА ЧОРЛОВЧИ ДАЪВАТ

Яхшилар кетидан агар топарсан,
Истагинг бахтингни шунда топарсан.

Саъдий ШЕРОЗИЙ.

Дарҳақиқат, инсон яшар экан, ҳаётда яхшиларга эргашади. Уларнинг эзгу фазилатларини ўрганади. Зеро инсон ўзидан қобил фарзанд ва яхши номгина қолдириши мумкин, қолган барчаси ўткинчи, бугун бор-у, эртага йўқ. Афсуски жамиятимизда фарзанд тарбиясига беэътибор бўлиб яхши хулқ ва одобларни ўргатолмай, ёмон ном қолдираётганлар ҳам топилади. Оппоқ либосдаги қора доғни кетказиш мушкул бўлганидек, ёмон хулқли деган тамғани ҳам ўчириш амри маҳол. Шундай экан, доно боболаримиз ўгиту насиҳатларини ўрганиш, унга амал қилиш лозим. Бунда эса бизга Қомуслар Бош таҳририяти томонидан чоп этилган «Одобнома» қўлланмаси ёрдам беради. Бу рисоладаги ибратли ҳикоятлар, байтлар, ҳикоятдан чиқарилган насиҳатлар Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг қўлёзмалар хазинасидан олинган. Жумладан, Абу Аҳмад ибн Муҳаммаднинг «Боқий ақл» китобидан Маҳмуд Ҳасаний таржимасидаги Анушервон ва Юноннинг савол-жавоблари бизни адолатли, сабрли бўлишга чақиради». Юнон дейди:

—Маслаҳат марваридга ўхшайди. Одамлар жам бўлса, улар орасидан биронта нодир сўз—марварид чиқиши мумкин. Ишни ўз жойида муносиб ҳолда қилмасанг, зиёни етади. Адолатли иш қилинса, бу ишга ҳеч ким қарши чиқмайди. Сабр ва чидам барча мушкул ишларни енгишнинг калитидир. Биркесарлик, қайсарлик энг ёмон хислат. Камтарлик барчанинг ҳавасини қўзғатадиган ёқимли одатдир. (8-бет)

Рисоладаги Муҳаммад Жабалрудийнинг ибратли ҳикоятлари эса бизни ҳалолликка чақиради. «Дунёда фақат ҳалол ишла, ҳалол е, ҳаромдан топилган мол ҳеч кимга вафо қилмайди», — деб қуйидаги ҳикоят келтирилади. **Гилон шаҳрида чироғ ёғи сотувчи бадавлат киши бўлиб, доимо хизматчисига, ёғни ўлчаётганингда идиш ичига бош бармоғингни тиқиб тур, шунда кўп ёғ бизнинг фойдамизга қолади» — деб ўргатар экан. Хизматчиси: «Эл ҳаққига хиёнат қилиб, бир томчи ёғни уриб қолишдан қанча фойда бўлади» — деса хожаси «Қатра-қатра йиғилиб дарё бўлур», — дер экан. Бир куни бир шаҳарда чироғ ёғи қимматлигини эшитган хожа барча пулини сарфлаб, мингдан ортиқ идишга ёғ солиб дарё сафарига чиқибди. Фалокат рўй берибди. Минглаб идишдаги ёғни дарёга тўкиб, кемани енгиллатиб омон қолибдилар. Шунча харажат ва пулига ачиниб кўз ёш тўккан хожага хизматчиси дебди: «Эй хожа, бармоқлаб уриб қолмаганингда, идишлаб тўкмас эдинг».**

Ёки Муҳаммад Ҳусайннинг «Мебаяд дид» китобидан келтирилган байт қитъа ва фардлар ҳам қимматлидир.

Бўлсин десанг дил соф гўё ойина,
Ўн нарсадан хомий айлагин сийна.
Ҳирсу тамаъ, ғазаб, ёлғону ғийбат,
Бахил, ҳасад, риё, кибр ва гина!

Рисоладаги уч ҳасадгўйнинг ўз феъли қурбони бўлганлиги, душманнинг ҳеч қачон дуст бўлмаслиги ҳақидаги. «Пашша қутурса филни йиқитар», — мақолига муносиб ҳикоятлар ҳам ибратлидир.

Бир сўз билан айтганда «Одобнома» рисоласи ҳамма учун — ота-она, ўқитувчи, фарзандлар учун дастурул амал бўла олади. Китобча шарқона одоб, ахлоқ ва яхши хулқларга эргаштира олиши билан аҳамиятлидир. Зеро, доно айтган экан:

«Дунёда фақат икки сифатли ном қолади. Адолатли ва саховатли бўлса, яхшилик қолади. Аксинча бўлса— ёмонлик!»

Келинглар, азизлар, яхши ном қолдирайлик, бунда эса «Одобнома» бизга йўл кўрсатиб китоб жавонимиздан ўзига муносиб жой олсин.

Маҳмуда ЗОИРХОН қизи, муаллима.

ЭЪЛОНЛАР

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН
1 ОКТЯБРДАН
ЯНГИ НАРХ БЕЛГИЛАНАДИ

ЯНГИ ТАРИФ БЎЙИЧА ФОЙДАЛАНИЛГАН ҲАР БИР КИЛОВАТТ — СОАТ УЧУН 70 ТИЙИН ХАҚ ТЎЛАНАДИ.

УЙИ ОШХОНА ЭЛЕКТР ПЛИТАЛАРИ БИЛАН ЖИҲОЗЛАНГАН ФУҚАРОЛАР ҲАР БИР КИЛОВАТТ СОАТ УЧУН 35 ТИЙИН ТЎЛАЙДИЛАР

Имтиёзли тарифдан фойдаланадиган барча тоифадаги фуқароларнинг имтиёзлари сақлаб қолинган.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН БИР НЕЧА ОЙ ОЛДИН ҲАҚ ТЎЛАБ ҚЎЙИШИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ.

Бу сизнинг қимматли вақтингизни тежайди.

«ЎЗЭНЕРГОНАДЗОР».

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ УЧУН
1 ОКТЯБРДАН
ЯНГИ ТАРИФ БЕЛГИЛАНДИ

Янги тариф бўйича тасдиқланган баҳога индекс қўлланилади. У халқ хўжалиги тармоқларида қуйидагича бўлади:

I, V, VII ва XI гуруҳ корхоналари учун — 1,24;
II гуруҳ корхоналари учун — 1,23;
III ва IV гуруҳ корхоналари учун — 1,25.

Шу индексацияни ҳисобга олган ҳолда фойдаланилган электр энергиясига олдиндан ҳақ тўлаб қўйишингизни сўраймиз. Акс ҳолда электр энергияси узатиш тўхтатиб қўйилади.

«ЎЗЭНЕРГОНАДЗОР».

ТАШКИЛОТ ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ:

Ўзгарувчан токда ишлатиладиган ВРМ-21ф4 электродлари. Россияда ишлаб чиқарилган
Шишаларга қуйилган 646 эритгичлар (Россия)
Чўян тирсаклар, чарх тошлари, монтаж белбоғлари
Рубильниклар, флянцлар
ДРЛ-250, ДРЛ-400 лампалари
ККП-1 кабель аравачалари
Сабзавотлар ва меваларни сақлаш учун мўлжалланган ва бўлакларга бўлинадиган металл яшиклари
Канистрларда электролитлар, асбоб-анжомлар 75/55 киловаттли дақиқасига 2 тезликда 730—490 марта айланадиган электр двигателлари.
160 киловаттли, дақиқасига 1475 марта айланадиган электр двигатели
125 киловаттли, дақиқасига 985 марта айланадиган электр двигатели — 2 дона
100 киловаттли, дақиқасига 1000 марта айланадиган электр двигатели — 6 дона
55 киловаттли, дақиқасига 980 марта айланадиган электр двигатели — 4 дона
Шунингдек, электр двигателларини таъмирлаш, ишдан чиққан электр двигателларини янгиси билан алмаштириш ёки тиклаш ишларини ҳам амалга оширамиз.
Алоқа учун телефон: (271) 53-337
ФАКС: 53-684
Соат 18.00 дан кейин: телефон 32-254; 21-464

«Ой» хусусий фирмаси

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қабул қилинади.
Телефон: (271) 5-33-37.

ФИРМА

320х508 автошиналар, полиэтилен пленкалар, «Нева-5» тўқув машиналарини

СОТАДИ.

* * *

ПБД гранулларини

СОТИБ ОЛАДИ.

Телефонлар: 77-03-40, 77-92-45, 77-92-71.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOŞKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 32-57-27.

• Мақолалар, эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун муаллифлар, реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0385. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

"Шарқ" нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20.30. Босишга топширилди – 22.20. 1 2 3 4 5 6